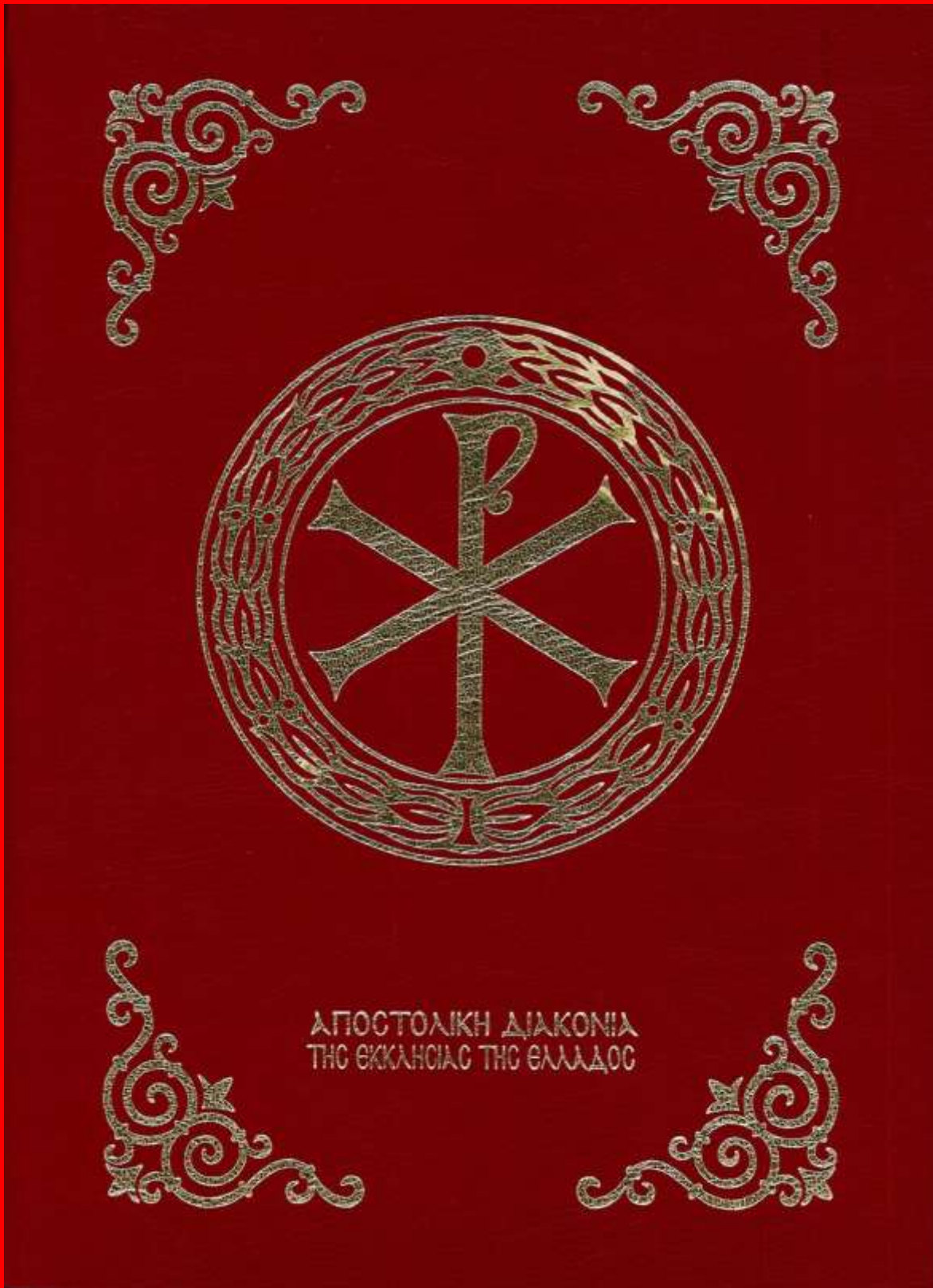

TEZĂUR LITURGIC
31 IANUARIE
SF.FILOTEI ZERVAKOS

VIATA
SF.CUVIOS
ARSENIE
DE LA PAROS

PAROS, 1996

Φιλοθέου Ζερβάκου ἀρχιμανδρίτου

Βίος καὶ θαύματα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τοῦ νέου τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πάρῳ ἀσκήσαντος

Ἐκδοση ἕκτ Ἱερὰ Μονὴ Χριστοῦ Δάσους
Πάρος 1996

κεφάλαια: Α Β Γ Δ Ε Ζ Η

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Γέννησις, ἀνατροφή καὶ παιδεία τοῦ Ἁγίου

*«Ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, ὁ δὲ
Κύριος προσελάβετό με».*

*«Ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται καὶ ὁδὸν ἀμαρτωλῶν
ἀφανιεῖ». (Ψαλμ. 26, 147)*

Ὁ ἐν ἐσχάτοις τοῖς καιροῖς ἀναλάμπας ὡς ἀστὴρ
φαινὸς ἐν τῷ τῆς ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας νοητῷ Ὅσιος
Πατρὸς ἡμῶν Ἀρσένιος Σεργίου Σεργιάδης γεννήθηκε
στὰ Ἰωάννινα τῆς Ἠπείρου ἀπὸ εὐσεβεῖς γονεῖς τὴν
31ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1800, ὀνομασθεὶς ἐν τῷ
Ἁγίῳ Βαπτίσματι Ἀθανάσιος. Παιδιοῦ ἔτι ὄντος,

έτελεύτησαν οί γονεῖς του και ἔμεινε ὀρφανός. Ἄλλα δὲν ἔμεινε ὀρφανός ἀπὸ τὸν Οὐράνιον Πατέρα, διότι ἀπὸ τὴν στιγμήν ποὺ τὸν ἐγκατέλιπον οί γονεῖς του, μεταβάντες ἐκ τῆς ἐπιγείου πατρίδος εἰς τὴν οὐράνιον, εὐθὺς τὸν προσέλαβεν και τὸν ἀνέλαβε ὁ Οὐράνιος Πατὴρ και ἐπληρώθη ἀκριβῶς εἰς αὐτὸν τὸ Προφητικὸ και Ψαλμικὸ λόγιον «Ὁ πατὴρ μου και ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, ὁ δὲ Κύριος προσελάβετό με...», «Ὀρφανὸν και χήραν ἀναλήψεται και ὁδὸν ἀμαρτωλῶν ἀφανιεῖ».

Και ἦτο ποτὲ δυνατὸν ὁ Πανάγαθος Θεὸς και Πατὴρ ἡμῶν ὁ Οὐράνιος, ἐκεῖνος ὅστις ἐποίησε τὰ πάντα, ὀρατὰ τε και ἀόρατα, ἐκεῖνος ὅστις με ἀρμονία ἀκατανόητο και ἀνερμήνευτον κυβερνᾷ πᾶσαν τὴν κτίσιν και προνοεῖ περὶ πάντων τῶν κτισμάτων αὐτοῦ, λογικῶν, ἀλόγων, ἐμψύχων-ἀψύχων, και οὐδὲν ἀφῆκεν ἀπρονόητον οὐδ' ἡμελημένον, ἐκεῖνος ὅστις τὸν ἄνθρωπον ἐξαιρετικῶς τίμησε με τὸ «κατ' εἰκόνα ἑαυτοῦ και ὁμοίωσιν» και τὸν κατέστησε βασιλέα και ἐξουσιαστὴ ἀπάντων τῶν ἐπιγείων κτισμάτων, τὸν ἀξίωσε νὰ ὀνομάζη αὐτὸν Πατέρα Οὐράνιον, ἦτο λέγω δυνατὸν νὰ ἄφηνε τὸ τέκνον του, Ἀθανάσιο, ἀπροστάτευτο; Ὁχι. Ἐκεῖνος, ὡς Πατὴρ Οὐράνιος Φιλοστοργότατος, τὸν ἀνέλαβε και τὴ ἀοράτω Αὐτοῦ Πρόνοια και ὀδηγία μετέβη εἰς τὰς Κυδωνιάς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἰς τὸν τότε διάσημο ἐπ' ἀρετῆ και παιδείᾳ Ἱερομόναχο Γρηγόριο Σαράφη, Σχολάρχῃ και Διευθυντῇ τῆς ἐν Κυδωνίαις Ἐκπαιδευτικῆς και

Ἀναμορφωτικῆς Σχολῆς, ὅστις ὡς ἀπὸ Θεοῦ σταλέντα αὐτῷ τὸν ἐδέχθη, θειτῆ ὄντα, καὶ τὸν συνηρίθμησε τοῖς λοιποῖς μαθηταῖς καὶ ὡς παῖδα αὐτοῦ τὸν ἠγάπα, βλέπων αὐτοῦ τὸ ἀπλοῦν, τὸ ἄκακον, τὸ πρᾶο, τὸ ἀκέραιο, τὸ ταπεινό, τὸ ἡσύχιον, τὴν σύνεσιν, τὴν φρόνησιν, τὴν εὐλάβεια, τὴν εὐσέβεια, τὴν πίστιν, καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἀγάπην, ἣν εἶχε πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς πάντας, διὰ τὰς ὁποίας ἄρετάς του, οὐ μόνον παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ - Σχολάρχου, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν διδασκάλων καὶ συμμαθητῶν του ἐξετιμήθη καὶ ἠγαπήθη. Πέντε ἔτη φοίτησε εἰς τὴν ἀνωτέρω Σχολὴν καὶ πάντας τοὺς συσπουδαστάς του ὑπερέβη εἰς τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μάθησιν καὶ τὰς ἀρετάς. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς φοιτήσεως τοῦ εἰς τὴν ἀνωτέρω Σχολὴν συνέπεσε ἡ μᾶλλον κατ' οἰκονομία Θεοῦ ἦλθε εἰς Κυδωνιάς, χάριν ἐξομολογήσεως, ὁ ἐκ Ζαγοράς τῆς Δημητριάδος Πνευματικὸς Γέρον Δανιήλ, εἷς ἐκ τῶν ὀλίγων ὀνομαστῶν καὶ ἐκλεκτῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Πνευματικῶν.

Μὲ τὸν ἄριστον τοῦτον Πνευματικὸν συνέδεσε ὁ Διευθυντῆς τῆς Σχολῆς τὸν μαθητὴ τοῦ Ἀθανάσιου, ὅστις ἀφ' οὗ γνώρισε τοιοῦτον σοφὸ ἐνάρετον Πνευματικὸν Πατέρα, Ἅγιον, καὶ ἐξωμολογήθη, ἠκολούθησεν αὐτόν, ὡς ἄλλοτε ὁ Ἑλισαιὲ τὸν Διδάσκαλόν του Προφήτη Ἡλία καὶ ὡς ὁ νέος Θεολόγος Συμεὼν τὸν αὐτοῦ Γέροντα Πνευματικόν, Συμεὼν τὸν Παλαιόν, ἐγένετο ὑποτακτικὸς του καὶ δὲν ἐχωρίσθη πλέον ἀπ' αὐτοῦ ἕως θανάτου. Ἀφῆκε

λοιπὸν τὴν σπουδὴν, τὴν μάθησιν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς γῆινου καὶ πρόσκαιρου φιλοσοφίας καὶ ἐπεθυμησε τὴν σπουδὴν καὶ μάθησιν τῆς ἀληθοῦς καὶ οὐρανίου φιλοσοφίας, ἠράσθη τοῦ κάλλους αὐτῆς, φίλησε ταύτην ἐκ νεότητάς του καὶ ζήτησε νύμφη ἀγαγέσθαι αὐτῷ ὅτι ὁ πάντων Δεσπότης ἠγάπησεν αὐτήν. Ἦκουσε γὰρ παρὰ τοῦ σοφοῦ Παροιμιαστοῦ ὅτι «τιμιωτέρα ἐστὶ λίθων πολυτελῶν, πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν». (Παροιμ. 8: 2).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Ἀναχώρησις τοῦ παιδὸς Ἀθανασίου ἐκ Κυδωνιῶν καὶ μετάβασις αὐτοῦ εἰς τὸ Ἁγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθω. Οἱ πρῶτοι πνευματικοὶ ἀγῶνες αὐτοῦ πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀληθοῦς σοφίας, τῶν ἀρετῶν, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἡ κουρὰ του ὡς μεγαλοσκήμου Μοναχοῦ ὑπὸ τοῦ Γέροντος Δανιήλ.

«Ὁν τρόπον ἐπιποθεῖ ἢ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων οὕτως ἐπιποθεῖ ἢ ψυχὴ μου πρὸς Σὲ Θεός». «Ἐδίψησεν ἢ ψυχὴ μου πρὸς τὸν ζῶντα. Πότε ἤξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ;» (Ψαλμ. 41)

Δὲν παρήλθε πολὺς χρόνος ἀφ' ὅτου ἐγνωρίσθη μὲ τὸν Πνευματικὸν Πατέρα Δανιήλ ὁ παῖς Ἀθανάσιος καὶ ὁ Γέρον Δανιήλ ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Ἅγιον Ὄρος

πρὸς ἡσυχία καὶ ἄσκησιν. Τοῦτο μαθῶν ὁ παῖς Ἀθανάσιος ἐλυπήθην σφόδρα καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ τὸν παρεκάλει μετὰ δακρῦων λέων:
«Γέροντά μου, σὲ παρακαλῶ, μὴ μὲ ἀφήσεις ὀρφανόν, παράλαβέ με μαζί σου. Ἐπιθυμῶ νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, εἰς τὸ περιβόλι τῆς Παναγίας, νὰ γίνω μοναχός. Δὲν θέλω νὰ μείνω εἰς τὸν μάταιο καὶ φθαρτὸ τοῦτον κόσμον, τὸν Χριστὸν ζητῶ, τὸν Χριστὸν ἐπιθυμῶ, τὸν Χριστὸν θέλω ν' ἀκολουθήσω» Μετεχειρίζετο δὲ καὶ τὰ ἴδια λόγια, τὰ ὁποῖα ἔλεγε ὁ Προφήτης Ἐλισαίε εἰς τὸν Διδάσκαλο τοῦ Προφήτη Ἡλία, ὅταν τῷ εἶπεν ὅτι θὰ ὑπάγῃ μόνος του εἰς τὸν Ἰορδάνη: «Ζῆ Κύριος, τῷ εἶπε, καὶ ζῆ ἢ ψυχῇ σου, εἰ ἐγκαταλείψω σε». (Δ' Βασιλ. 2: 1). Καμφθεὶς ὁ Γέρον Δανιὴλ εἰς τὰς παρακλήσεις καὶ τὰ δάκρυά του, τὸν προσέλαβε, 15ετῆ, ὄντα, τὴν ἡλικία, καίτοι γνώριζε ὅτι οἱ Κανόνες καὶ τὰ τυπικὰ τοῦ Ἁγ. Ὄρους ἀπαγορεύουν τὴν εἴσοδον καὶ τὴν παραμονὴ ἀγενεῖων. Ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρέσεις εἰς σπανίας περιπτώσεις καὶ τὸ σπάνιον δὲν γίνεται νόμος.

Φθάσας εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὁ παῖς Ἀθανάσιος, παρέμεινε πλησίον τοῦ Γέροντός του, παρὰ τοῦ ὁποίου διδάχθηκε τὰ μαθήματα, τοὺς κανόνας, τοὺς νόμους καὶ τοὺς τρόπους τῆς ἀληθοῦς σοφίας, τῆς μοναστικῆς καὶ Ἀγγελικῆς πολιτείας τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας, ἣτις λέγεται καὶ εἶναι «τέχνη τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν». Ἄλλα καθὼς γνωρίζομεν, οἱ ἀπερχόμενοι πρὸς ἐκμάθησιν τέχνης

τινὸς ἢ ἐπιστήμης, ὅλοι δὲν γίνονται τέλειοι τεχνίται καὶ ἐπιστήμονες, διὰ δυὸ λόγους: εἴτε διότι οἱ διδάσκαλοι αὐτῶν δὲν εἶναι καλοί, δὲν εἶναι τέλειοι τεχνίται καὶ ἐπιστήμονες, εἴτε διότι οἱ μαθητευόμενοι εἶναι ἀπρόσεκτοι καὶ ἀμελεῖς. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνέτρεξαν καὶ τὰ δυό. Καὶ ὁ Διδάσκαλος, Γέρων Δανιήλ, ἦτο τέλειος διδάσκαλος ἔργα καὶ λόγῳ τῆς μοναστικῆς πολιτείας, καὶ ὁ μαθητῆς Ἀθανάσιος προσεκτικώτατος καὶ ἐπιμελέστατος εἰς τὸ νὰ ἐκμάθῃ καλῶς τὴν βασιλίδα καὶ κορωνίδα τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, τὴν ἀληθῆ σοφία καὶ ἀληθῆ μοναστικὴ πολιτείαν, τῆς ὁποίας πρῶτοι ἀρχηγοί, διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ ἦσαν οἱ ἀγιώτατοι τῶν ἀνθρώπων ὁ Προφήτης Ἡλίας εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς καὶ Πρόδρομος εἰς τὴν Καινὴν.

Ἀφ' οὗ ἐνέδυσεν, ὁ Γέρων Δανιήλ μὲ τὸ ἔνδυμα τῆς μετανοίας τὸν μαθητὴ τοῦ Ἀθανάσιου, ἤρχισεν νὰ τὸν διδάσκῃ τὰ μαθήματα τῆς μοναστικῆς ὑψηλοτάτης Ἀγγελικῆς Πολιτείας, ἡ ὁποία λέγεται Ἀγγελικὴ, διότι ὅσοι θέλουν νὰ γίνουν μοναχοὶ πρέπει καὶ ὀφείλουν νὰ διάγουν καὶ νὰ πολιτεύωνται ὡς Ἄγγελοι ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ δυνατόν αὐτοῖς. Οὕτως ὀρίζει ὁ Μέγας καθηγητῆς τῆς Μοναστικῆς Πολιτείας Ἰωάννης ὁ τῆς Κλίμακος συγγραφεύς: «Μοναχὸς ἐστὶ τάξις καὶ κατάστασις ἀσωμάτων ἐν σώματι ὑλικῷ καὶ ῥυπαρῷ ἐκτελούμενη». Ὡσαύτως καὶ ἕτερος Μέγας καθηγητῆς καὶ διδάσκαλος, ὁ θεοφόρος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς, ὀρίζει: «Μοναχὸς ἐστὶν ὁ τῶν ὑλικῶν πραγμάτων τὸν

νοῦν ἀποχωρίας καὶ δι' ἐγκρατείας, ἀγάπης καὶ ψαλμωδίας καὶ προσευχῆς προσκαρτερῶν τῷ Θεῷ ὡς Ἄγγελος».

«Ἄκουσον, τέκνον, καὶ πρόσεχε εἰς τοὺς λόγους μου. Ἐὰν θέλῃς νὰ γίνῃς ἀληθὴς μοναχὸς καὶ τέλειος, νὰ μάθῃς καλῶς τὴν μοναστικὴ πολιτείαν ἣτις ἐστὶ καὶ ἀληθὴς φιλοσοφία καὶ τέχνη τεχνῶν καὶ ἐπιστήμη ἐπιστημῶν καὶ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον ἀσφαλῶς εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Κατ' ἀρχὰς τρία μαθήματα εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃς, τὰ ὁποῖα, ἐὰν προσέξῃς καλῶς καὶ ἐπιμεληθῇς καὶ τὰ μάθῃς, εὐκόλα κατόπιν θὰ μάθῃς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μαθήματα ὅσα σοὶ καὶ ἀναγκαῖα διὰ τὴν τελείαν ἐκμάθησιν τῆς ἐπιστήμης τὴν ὁποῖαν ἀπεφάσισες ν' ἀκολουθήσεις, ἢ μᾶλλον εἰς αὐτὰ τὰ τρία μαθήματα ὅλος ὁ νόμος, ὅλαι αἱ ἀρεταὶ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μαθήματα περικλείονται (κρέμανται). Εἶναι δὲ τὰ τρία ταῦτα μαθήματα τὰ ἐξῆς: Τὸ πρῶτον λέγεται ἐκκοπὴ τοῦ θελήματος, τὸ δεῦτερον ταπείνωσις καὶ τὸ τρίτον ὑπακοή. Αὐτὰ τὰ μαθήματα εἶναι εὐκόλον νὰ τὰ μάθῃ τις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ νὰ τὰ μάθῃ δὲν ὠφελεῖ, ὠφελεῖ τὸ νὰ τὰ πράττει· εὐκόλον εἶναι νὰ μάθῃ τις τί εἶναι ἐκκοπὴ τοῦ θελήματος, τί εἶναι ταπείνωσις, τί εἶναι ὑπακοή· εὐκόλον ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὰ συγγράμματα τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων, τῶν Ἁγ. Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας τοὺς λόγους, τὰς διδασκαλίας καὶ εἰς ἡμισεῖα τὸ πολὺ μίαν ὥραν νὰ τὰ μάθῃ. Ἀλλ' ἐνῶ εἶναι τόσον εὐκόλον νὰ τὰ ἀναγνώσῃ καὶ νὰ τὰ μάθῃ εἶναι δύσκολο νὰ τὰ

πράττει. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἰδίως ἐγγράμματοι, ἐπιστήμονες, διδάσκαλοι, ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς, νομικοὶ τὰ ἀνέγνωσαν, τὰ ἀναγινώσκουν καὶ τὰ ἔμαθαν, πολλοὶ δὲ καὶ τὰ ἐδίδασκον καὶ τὰ διδάσκουν εἰς ἄλλους, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὰ ἔπρατταν, οὐδόλως ὠφελήθησαν, μᾶλλον ἐβλάβησαν καὶ ἔβλαψαν καὶ ἄλλους, ἐπειδὴ «ὁ γνοὺς πολλὰ καὶ μὴ ποιήσας, δαρήσεται πολλά, ὁ δὲ μὴ γνοὺς, δαρήσεται ὀλίγα». Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς παρήγγειλε εἰς τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους του καὶ δι' ἐκείνων εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν γενεῶν, πρῶτον νὰ ποιοῦμεν καὶ κατόπιν νὰ διδάσκωμεν. «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Βλέπεις ὅτι ὁ Κύριος δὲν εἶπεν «ὅπως ἴδωσι ἢ ἀκούσωσιν τὰ καλὰ σὰς λόγια», ἀλλὰ «τὰ καλὰ σὰς ἔργα». Ὡσαύτως «ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν». Οὐχὶ «ὅς ἂν διδάξῃ» μόνον, ἀλλὰ καὶ «ποιήσῃ πρῶτον». (Ματθ. 5: 16-20).

Καὶ ἐγὼ μὲν, ὃ τέκνον, ἐπειδὴ ὡς Πνευματικὸς Πατὴρ σε ἀνέλαβον, καθῆκον Πατρικὸ ἐκπληρῶν, θὰ σε διδάξω τὰ ἀνωτέρω τρία μαθήματα, σὺ δὲ ὡς τέκνον γνήσιον πρόσεξε νὰ μὴ γίνεις παρήκοος, διότι καθὼς οἱ προπάτορες ἡμῶν παρακούσαντες τὴν ἐντολὴ τοῦ οὐρανίου Πατρὸς ἐξωρίσθησαν τοῦ Παραδείσου, οὕτω καὶ σὺ, ἐὰν παρακούῃς ἐντολὴ ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου

πνευματικοῦ Πατρός σου, δὲν θὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸν Παράδεισον. Ἐὰν ὅμως προσέξῃς καὶ ὑπακούσης εἰς πάσας τὰς ἐντολὰς ποῦ θὰ λάβῃς παρ' ἐμοῦ, τότε εὐκόλως καὶ ἀσφαλῶς, θὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν πρόσκαιρον ζωὴν θὰ ἀξιωθῇς νὰ λάβῃς παρὰ Θεοῦ οὐράνια χαρίσματα. Ἡ γὰρ παρακοὴ προξένησε, προξενεῖ καὶ θὰ προξενεῖ θάνατον, ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἡ ὑπακοὴ προξένησε, προξενεῖ καὶ θὰ προξενεῖ ζωὴν αἰώνιον καὶ βασιλείαν οὐράνιον καὶ ἀτελεύτητον. Γίνωσκε καὶ τοῦτο, τέκνον: αὐτὰ τὰ τρία μαθήματα ὁποῖος, τὰ μάθει μὲ τὸ ἔργον, εἶναι ἀνώτερος, εἶναι ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων, αὐτὸς γίνεται μιμητὴς τοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς ὅτε ἦλθε εἰς τὸν κόσμον, αὐτὰ τὰ τρία μαθήματα δίδαξε μὲ τὸ ἔργον Του. Καὶ πρῶτον ὅταν ὁ οὐράνιος Πατὴρ τὸν ἔστειλε εἰς τὸν κόσμον δὲν ἠναντιώθη, δὲν ἔκαμε τὸ θέλημά του, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Πατρός Του. Δεύτερον, Θεὸς ὢν, ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν, καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος. Τρίτον, «ἐγένετο ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ Σταυροῦ, δι' ὃ καὶ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ Αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο Αὐτῷ ὄνομα, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς Δόξαν Θεοῦ Πατρός» (Φιλιππ. 2: 12). «Οὕτω καὶ σύ, τέκνον, ἐὰν κόψῃς τὸ θέλημά σου, ἐὰν ταπεινωθῇς

καὶ ἐὰν κάμῃς τελείαν ὑπακοή, γρήγορα θὰ προκόψῃς καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ ὁ Θεὸς θὰ σὲ δοξάσῃ».

Ταῦτα ἀκούων ὁ νεανίας Ἀθανάσιος, δόξαζε καὶ ηὐχαρίστει τὸν Θεὸν ὅτι τῷ ἔστειλε τοιοῦτον Γέροντα φωστῆρα ἀπλανῆ, διακριτικὸν καὶ ἐφρόντιζε πῶς νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος ἔμαθε τελείως τὰ τρία μαθήματα: τὴν ἐκκοπή τοῦ θελήματος, τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ὑπακοή μὲ τὸ ἔργον. Ἐξ ἄλλου ὁ Γέρον, βλέπων τὴν πρόοδο καὶ προκοπή τοῦ ὑποτακτικοῦ του, ἔχαιρε καὶ αὐτὸς καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεὸν ποὺ τοῦ ἔστειλε τοιοῦτον ὑποτακτικόν. Δοκιμάσας δὲ αὐτὸν καὶ ἐννοήσας ὅτι ἦτο ἄξιός, διὰ τὰς ἀρετὰς του, νὰ γίνῃ μοναχός, τὸν ἐνέδυσσε τὸ μέγα καὶ Ἀγγελικὸν σχῆμα, ὀνομάσας αὐτὸν Ἀρσένιον. Ἐκτοτε ὁ Ἀρσένιος ἠγωνίζετο περισσότερο εἰς τὸ νὰ φυλάττῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν καὶ τὸν Γέροντά του, διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν καὶ τὸ ἀξίωμα ποὺ τοῦ ἔδωσαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

**Ἀναχώρησις τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου μετὰ τοῦ
Γέροντος τοῦ Δανιὴλ ἐκ τοῦ Ἁγ. Ὄρους καὶ
μετάβασις αὐτῶν εἰς Ἱ. Μονὴν Πεντέλης, Παρόν,
Σίκινον καὶ Φολέγανδρο.**

«Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός Σου καὶ ἀπὸ τοῦ
προσώπου Σὸν ποῦ φύγω;
Ἐὰν ἀνάβω εἰς τὸν οὐρανὸν σὺ εἶ ἐκεῖ· ἐὰν ἀναλάβοιμι
τὰς πτέρυγές μου κατ' ὄρθρον
καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατά της θαλάσσης, καὶ γὰρ
ἐκεῖ, ἡ χεὶρ σου». (Ψαλμ. 138)

Παραμείνας ἐκεῖ ὁ Ὅσιος Ἀρσένιος μετὰ τοῦ Γέροντός του ἐπὶ ἕξ ἔτη, ἀνεχώρησεν ἐπειδὴ εἶχον ἐγερθῆ σκάνδαλα ἀπὸ τίνων μοναχῶν ἀνόητους καὶ ἀμαθεῖς, οἵτινες (ἀνοήτως φερόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ πονηροῦ ἐλαυνόμενοι ἐξηγέρθησαν ἐναντίον τῶν σοφῶν, εὐλαβῶν καὶ ἐνάρετων καὶ ἀγίων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπεστήριζαν ὅτι ὁ Χριστιανὸς καὶ ἰδίως ὁ μοναχός, διὰ νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν διάβολο καὶ διὰ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀρετὴν, πρέπει νὰ ἐξομολογῆται καθαρὰ, νὰ προσεύχεται, νὰ προετοιμάζεται καὶ συνεχέστερο νὰ κοινωνῇ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, διὰ νὰ ἐνισχυῆται καὶ νὰ λαμβάνῃ δύναμιν πνευματικὴν ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ διαβόλου- ὡς τοῦτο ὀρίζουσι καὶ οἱ Ἀποστολικοὶ καὶ οἱ Πατερικοὶ κανόνες. Ἀντιθέτως, οἱ ἀμαθεῖς μοναχοί, ἔλεγον ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταλαμβάνουν συχνά, διότι εἶναι φρόνημα αἰρετικόν. Οἱ οὕτως ἀνοήτως φρονοῦντες ἐποίησαν σύγχυσιν, θόρυβο, σκάνδαλα, διήγειρον καὶ ἄλλους ὁμοίους τῶν καὶ ἐκατηγόρησαν καὶ ἐσυκοφάντησαν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως τοὺς ἀνωτέρω Ἁγίους, ὁ δὲ

Πατριάρχης, πιστεύσας τὰς ῥαδιουργίας καὶ ψευτοκατηγορίας, χωρὶς νὰ ἐξέτασῃ ἀκριβῶς αὐτάς, ἐπέβαλε ἐπιτίμια εἰς τοὺς ἀνωτέρω Ἁγίους. Λαβόντες οὕτως θάρρος οἱ ἄδικοι, ἀπεθρασύνθησαν καὶ κίνησαν διωγμὸν ἐναντίον τῶν ἐκλεκτῶν καὶ Ἁγίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους Πατέρων καὶ ἄλλους ἐξώρισαν, ἄλλους κακοποίησαν καὶ ἄλλους ὕβριζαν καπηλικῶτα. Τούτου ἕνεκεν πολλοί, βαρυθέντες τὰ σκάνδαλα, ἀνεχώρησαν ἐξ Ἁγίου Ὁρους καὶ διεσπάρησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος, διασπείραντες οὕτως τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ὠφελήσαντες καὶ σώσαντες πολλὰς ψυχὰς ἀνθρώπων.

Μεταξὺ τῶν ἐναρέτων τούτων καὶ ἐκλεκτῶν Πατέρων ἦτο καὶ ὁ Ὅσιος Δανιὴλ μὲ τὸν ὑποτακτικὸν τοῦ Ἀρσένιο. «Δίδοντες τόπον τῇ ὀργῇ» ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἐλθόντες ἐγκατεστάθησαν κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης, ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἤρχισε ἡ Ἐπανάστασις ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τῆς Ἑλλάδος ἠνήφθη ἡ φλόξ τοῦ πολέμου, ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν ἐγκαταλείψουν, προειπόντος τοῦ Γέροντος Δανιὴλ τὴν λεηλασίαν, τὴν ἐρήμωσιν καὶ καταστροφὴν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ὃ καὶ ἐγένετο καὶ ζήτησαν ἄσυλον εἰς τὰς νήσους Κυκλάδες, εἰς τὰς ὁποίας σχετικῶς ὑπῆρχε ἡσυχία. Κατ' ἀρχὰς ἦλθον εἰς τὴν Μονὴν τῆς «Λογγοβάρδας», εἰς τὸν γνωστὸν τοῦ ἐξ Ἁγ. Ὁρους Φιλόθεου Ἡγούμενον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Μονὴ τότε εὗρίσκετο ὄχι εἰς τόσον ἀνθηρὰ κατάστασιν, λόγω τοῦ

ὅτι οἱ τότε ὀλίγοι μοναχοὶ τῆς μόλις ἠδυνήθησαν καὶ ἦλθον εἰς Πάρον μόνον μετὰ τὰ ῥάσα ποῦ ἐφόρουν φεύγοντες τὴν κατ' αὐτῶν ἐπιδρομὴ τοῦ Δράμαλη, τοὺς ἔστειλε ὁ Ἡγούμενος Φιλόθεος εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου κειμένην ἐν Μαρπίσση, πρὸς τὸν ἐκεῖ διαμένοντα διάσημον Ἱεραπόστολο Ἐθνοκῆρυκα Κύριλλον Παπαδόπουλο ὅστις ἠσύχαζε ἐκεῖ μετὰ τινὰς ἀδελφοὺς Ἀγιορείτας ἐκ τῶν λεγομένων Κολλυβάδων οἵτινες εἶχον καταφύγει ἐκεῖ πρὸς ἡσυχία. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ σάλος καὶ ἡ τρικυμία ἣτις ἠγέρθη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος διὰ τὸ προαναφερθὲν ζήτημα τῆς συνεχοῦς Μεταλήψεως καὶ τὸ περὶ μνημοσύνων, ἤρχισε νὰ καταπαύει, οἱ ἀνωτέρω ἀδελφοὶ ὑπέστρεψαν εἰς Ἅγιον Ὄρος ἀφήσαντες τινὰς εἰκόνας (διότι ἦσαν Ἀγιογράφοι) εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς «Λογγοβάρδας», εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τῶν μεθ' ὧν εἶχον συγκακοπαθήσει καθὼς καὶ μετὰ τοὺς Ἁγίους: Νικόδημον Ἀγιορείτη, Ἀθανάσιον Πάριον, Μακάριον Κορίνθου καὶ ἄλλους ἐκλεκτοὺς καὶ Ἁγίους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πατὴρ Κύριλλος μόλις εἶχε ἀρχίσει νὰ ἰδρῦῃ τὸ Μονύδριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἠναγκάσθησαν καὶ κατέφυγαν εἰς τὴν νῆσον Σίκινο καὶ κατοπιν εἰς τὴν Φολέγανδρο εἰς ἣν καὶ παρέμειναν ἀρκετὰ ἔτη, διότι οἱ Φολεγάνδριοι ἔδειξαν μεγάλην ἀγάπην, ἐκτίμησιν καὶ σεβασμὸ τοὺς παρεκάλεσαν «τοῦ μείναι σὺν αὐτοῖς». Ἐπειδὴ δὲ ἔστεροῦντο διδασκάλου παρεκάλεσαν τὸν Γέροντα Δανιὴλ νὰ ἐπιτρέψει εἰς τὸν ὑποτακτικὸν του Ἀρσένιον νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκμάθησιν γραμμάτων εἰς τὰ τέκνα

των. Καμφθείς ὁ Γέρων Δανιήλ εἰς τὰς παρακλήσεις τῶν ἀγραμμάτων ἐκείνων, ἀλλὰ ταπεινῶν, ἀπλοϊκῶν καὶ ἀκάκων ἀνθρώπων, τῷ ἐπέτρεψε. Ἀφ' οὗ δὲ ἔλαβον τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Ἁγίου Γέροντος οἱ Φολεγάνδριοι τὸν προέτειναν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον τότε Θήρας καὶ τὸν ἐχειροτόνησεν Διάκονον, ἀπὸ δὲ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ζήτησαν νὰ τὸν διορίσῃ Ἑλληνοδιδάσκαλον. Ἀφ' οὗ δὲ ἔλαβε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Γέροντά του καὶ τὸν διορισμό του ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, ὁ Ὅσιος Ἀρσένιος ἐπεδόθη μὲ ζῆλον νὰ διδάξῃ τὰ τέκνα τῶν Φολεγανδρίων ὄχι μόνον τὰ γράμματα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρετάς, διότι τὰ γράμματα χωρὶς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἠθικὴν περισσότερον βλάπτουσι παρὰ ὠφελοῦσι. Τοὺς ἐδίδασκε νὰ φυλάττουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, νὰ ἀγαπῶσιν τὸν Θεὸν μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν, νὰ ἀγαπῶσι τοὺς γονεῖς των, ἀδελφούς, συγγενεῖς καὶ πάντα ἄνθρωπον, νὰ σέβονται νὰ τιμῶσι καὶ νὰ ὑπακούωσι τοὺς γονεῖς των, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς διδασκάλους, τοὺς πρεσβυτέρους, νὰ ἀποφεύγωσι τὸ ψεῦδος, τὴν πολυλογίαν, ἀργολογίαν, κατάκρισιν, καταλαλιά, αἰσχρολογία, φιλονεικίαν, ἀμέλεια, ὀκνηρίαν καὶ πᾶσαν ἄλλην ἁμαρτίαν, νὰ προσεύχονται, νὰ ἐξομολογῶνται, νὰ νηστεύουν, νὰ κοινωνοῦν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, νὰ ἐπισκέπτονται τοὺς ἀσθενεῖς νὰ παρηγοροῦν τοὺς τεθλιμμένους, νὰ ἐλεοῦν τοὺς πτωχοὺς. Καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν, ἀφ' ἑνὸς ὁ Γέρων Δανιήλ μὲ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ πνευματικὴν

διδασκαλία εἰς τοὺς μεγάλους, ἀφ' ἑτέρου ὁ Διάκονος Ἀρσένιος μὲ τὰ γράμματα καὶ τὴν ἠθικὴν διδασκαλίαν εἰς τὰ μικρὰ παιδιά, κατάρθωσαν ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Φολεγάνδρου, πλουσίους καὶ πτωχοὺς, μεγάλους καὶ μικροὺς, ἄνδρας καὶ γυναῖκας, νὰ τοὺς πλησιάσουν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ τοὺς συνδέσουν τὴν ἀγάπην, ὡσὰν νὰ ἦσαν ὅλοι μία οἰκογένεια ἠγαπημένη. Ἐνταῦθα ἤκμαζε τὸ Δαυϊδικὸν λόγιον: «Ἴδου δὴ τι καλὸν ἢ τι τερπνὸν ἄλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό;» (Ψαλμ. 133) καὶ τὸ Εὐαγγελικὸν «οὐ γὰρ εἰσι δυὸ ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἔμῃ ὄνομα ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν». (Ματθ. 18: 20).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

**Θάνατος τοῦ Γέροντος Πατρὸς Δανιήλ.
Ἐπιστροφὴ Ὁσ. Ἀρσενίου εἰς Πάρον. Γνωριμία
αὐτοῦ μὲ τὸν π. Ἡλία. Παραμονὴ του εἰς τὸν
Ἅγιον Γεώργιον.**

*«Ἀπόκειται, τοῖς ἄνθρωποις ἅπασι ἀποθανεῖν μετὰ δὲ
τοῦτο κρίσης». (Ἑβρ. 9:27β)*

*«Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι ἐν ἀναπαύσει
ἔσται». (Παροιμ.)*

Ἄρκετὰ ἔτη παρέμειναν ἐν Φολεγάνδρῳ ὁ Γέρον
Δανιήλ μετὰ τοῦ ὑποτακτικοῦ του Ἱεροδιακόνου

Ἀρσενίου, ἠγαπημένοι καὶ συνδεδεμένοι ὡς μία ψυχὴ σὲ δυὸ σώματα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἄνθρωποι ἦσαν καὶ αὐτοί, ὑποκείμενοι εἰς τὸν θάνατον κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κυρίου, δοθεῖσαν εἰς τοὺς προπάτορας ἡμῶν, διὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς του, «Γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει» (Γεν. 3: 9) καὶ «ἀπόκειται τοῖς ἄνθρωποις ἅπαξ ἀποθανεῖν μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις» (Ἑβρ. 9: 27β) ἦλθε ὁ καιρὸς τῆς ἀναχωρήσεως ἐκ τῶν πρόσκαιρων τοῦ Γέροντος Δανιὴλ καί, προγνωρίσας τοῦτο, κάλεσε τὸν μαθητὴν του Ἀρσένιον καὶ τῷ λέγει: «ἐγὼ μὲν τέκνον μου ἀναχωρῶ ἐκ τῆς παρουσίας ταύτης καὶ προσκαίρου ζωῆς καὶ πατρίδος καὶ μεταβαίνω εἰς τὴν αἰώνιον, εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐπειδὴ κατὰ τὸν Θεοκῆρυκα Ἀπόστολο Παῦλον «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν ἀλλὰ, τὴν μέλλουσα ἐπιζητοῦμεν». Σὺ δὲ μένε ἐνταῦθα καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν διαιτίας νὰ παραλάβῃς τὰ ὄσα μου καὶ νὰ μεταβῆς εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἢ εἰς τὸ μέρος ποῦ σὲ ἔχει ὁ Κύριος προορίσει νὰ ζήσης τὰς ὑπολοίπους βραχυτάτας ἡμέρας τῆς ζωῆς σου καὶ κατόπιν νὰ ἔλθῃς ἐκεῖ εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, τὴν ἀληθινὴν καὶ παντοτινὴν Πατρίδα, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ σὲ ἀναμένω ἵνα καθὼς ἐδῶ προσκαίρως εἴμεθα μαζί ἠνωμένοι, οὕτω καὶ ἐκεῖ θὰ εἴμεθα ἠνωμένοι καὶ ἀχώριστοι αἰωνίως, ἠνωμένοι δὲ καὶ μετὰ τὸν Θεόν, τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ πάντας τοὺς Ἁγίους, ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες καὶ ἀκαταπαύστως δοξολογοῦντες εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας τὸ Πάντιμον καὶ Πανάγιον καὶ Μεγαλοπρεπὲς Ὄνομα

τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος,
Ἀμήν...»

ταῦτα λέγων ὁ σεβάσμιος καὶ προορατικὸς ἐκεῖνος ἅγιος Γέρον καὶ δοὺς τὰς τελευταίας ὑποθήκας καὶ Πατρικὰς συμβουλὰς τῷ ὑποτακτικῷ αὐτοῦ Ἀρσενίῳ καὶ τοῖς πνευματικοῖς του τέκνοις Φολεγανδρίοις, τοὺς ὁποίους ἠγάπησεν ὡς πραγματικά του γνήσια τέκνα καὶ ἠγαπήθη παρ' αὐτῶν, προετοιμασθεὶς δὲ διὰ τελευταῖον ἀσπασμὸν αὐτοῖς καὶ ἀποχαιρετήσας, παρέδωκε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς χεῖρας Θεοῦ, ὃν ἐκ νεότητος ἠγάπησεν, ἠκολούθησεν καὶ ἐδούλευσεν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπεδήμησεν.

Μέγα πένθος ἀφῆκεν ἡ Ἀναχώρησις τοῦ σεβασμίου Γέροντος εἰς πάντας τοὺς Φολεγανδρίους, οἵτινες τὸν ἠγάπησαν ὡς Πατέρα των φιλόστοργον, διότι πολὺ ὠφελήθησαν πνευματικὸς παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ περισσότερο ἐπένθησεν καὶ ἐλυπήθη, ὁ ὑποτακτικὸς αὐτοῦ Διάκονος Ἀρσένιος, τὸν ὁποῖον ὀρφανὸν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἀνέλαβε καὶ σωματικῶς καὶ περισσότερο πνευματικὸς γαλούχησε καὶ ἐξέθρεψε. Ἄλλα, πιστεύων ὅτι ὁ Γέροντάς του δὲν ἀπέθανε, ἀλλὰ μετέβη ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ἀγήρω μακαριότητα καὶ ὅτι μεταβαίνων εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν θὰ δέεται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὄλων τῶν πνευματικῶν τοῦ τέκνων, παρηγορήθη καί, ἀφ' οὗ παρέμεινε δύο περίπου ἔτη, ποιήσας ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων τοῦ ἀειμνήστου Γέροντός του καὶ παραλαβὼν αὐτά,

ἠτοιμάσθη πρὸς ἀναχώρησιν. Τοῦτο ἀντιληφθέντες οἱ Φολεγάνδριοι ἅπαντες, ἔδραμον σὺν γυναιξὶ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν, παρακαλοῦντες καὶ μετὰ δακρῶν ἰκετεύοντες, νὰ μὴ τοὺς ἐγκαταλείψη καὶ ἀναχωρήσῃ. «Μὴ μᾶς ἐγκαταλείψῃς, τῷ ἔλεγον, ὀρφανούς. Λυπήσου τοὺς κόπους σου ποὺ τόσα ἔτη ἐκοπίασες νὰ μάθῃς γράμματα τὰ παιδιὰ μας, νὰ τὰ ὀδηγήσῃς καὶ ἐκεῖνα καὶ ἡμᾶς εἰς τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ. ἀπέθανε ὁ Γέροντάς σου, μᾶς ἄφησε, ἀλλ' εἶχαμε σὲ ὡς Διδάσκαλον καὶ Πατέρα μας, τώρα μᾶς ἀφήνεις καὶ σὺ καὶ ποῖον θὰ ἔχομεν εἰς τὸ ἐξῆς πατέρα καὶ Διδάσκαλο; Ὅχι δὲν σὲ ἀφήνομε νὰ φύγῃς. Ὅμως ἐκεῖνος ἐπέμεινε, ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς τὴν ἐντολὴν τοῦ Γέροντός του —τινὲς ἐξ αὐτῶν διὰ νὰ τὸν πείσουν νὰ μείνῃ καὶ νὰ φύγῃ, τῷ εἶπον· ἀφ' οὗ δὲν θέλεις νὰ μείνῃς μαζί μας, θὰ ἔλθωμεν ἡμεῖς μαζί σου καὶ οὕτω τὸν ἠκολήθησαν — καὶ ἀνεχώρησεν ἐκ Φολεγάνδρου μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἅγιον Ὅρος καὶ διερχόμενος ἐκ Πάρου ἐσκέφθη νὰ ἐξέλθῃ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τοὺς γνωστούς του Γέροντας Φιλόθεον τὸν Α', Ἡγούμενον τῆς Μονῆς «Λογγοβάρδας» καὶ Γέροντα Κύριλλον, Ἡγούμενον Μονυδρίου Ἁγίου Γεωργίου καὶ λάβῃ παρ' αὐτῶν τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας των. Ἐξελθὼν εἰς Πάρον μετέβη πρῶτον εἰς «Λογγοβάρδαν» καὶ εὔρε τὸν Γέροντα Φιλόθεον καὶ ἔμαθεν ὅτι ὁ π. Κύριλλος μετέβη πρὸς τὰς αὐτοὺς Μονὰς, πλὴν ὁμως δὲν ἠμποδίσθη νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἅγιον Γεώργιον. Μετέβη μὲ τὸν σκοπὸν νὰ προσκυνήσῃ τὸν

τάφον τοῦ πατρὸς Κυρίλλου καὶ ἀφ' οὗ προσκυνήση καὶ ζητήση τὰς εὐχὰς του καὶ τὰς εὐλογίας του, νὰ ἀναχωρήση. Ἄλλ' ὁ Ἅγιος Κύριλλος ὅστις δὲν εἶχεν ἀποθάνει, ἀλλ' εὕρισκετο —καὶ εὕρισκεται εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν— κοντὰ εἰς τὸν Θεὸν ἐπειδὴ κατὰ τὸν σοφὸ Παροιμιαστὴν «δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν βάσανος» δὲν τὸν ἄφησε νὰ φύγη, τὸν ἤθελε ἀντικαταστάτη του καὶ διάδοχόν του.

Εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον, εὔρε διάδοχον τοῦ π. Κυρίλλου τὸν πνευματικόν του υἱὸν Ἡλία τὸν ἐξ Ἠπείρου, ἄνδρα σοφὸν καὶ ἐνάρετον, ἐπιστήμονα λόγιον καὶ ζηλωτὴ, Ἱεροκήρυκα Κυκλάδων, ὅστις μαθὼν τὸν σκοπὸ τοῦ Ἀρσενίου, ὅτι προτίθεται νὰ μεταβῆ εἰς Ἅγιον Ὄρος, τῷ εἶπεν: «Ἀδελφὲ Ἀρσένιε, ἄκουσον, δὲν εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ ὑπάγῃς εἰς Ἅγιον Ὄρος, θέλημα Θεοῦ εἶναι νὰ μείνης ἐδῶ μαζί μας· ὁ Θεὸς σὲ ἔστειλε ἐδῶ καὶ ἡ εὐχὴ τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν Δανιὴλ καὶ Κυρίλλου σὲ ἔφερε. Μείνε λοιπὸν μαζί μας. Ἐδῶ, παρὰ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, περισσότερον καὶ θὰ ὠφεληθῆς καὶ θὰ ὠφελήσῃς.

Πεισθεὶς ὁ Θεῖος Πατὴρ Ἀρσένιος ὅτι ἦτο θέλημα Θεοῦ νὰ μείνη εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον, διότι καὶ ὁ Γέροντας τοῦ Δανιὴλ δὲν τῷ εἶπεν ὀριστικῶς «νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος» ἀλλὰ τῷ εἶπεν «νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἢ εἰς τὸ μέρος ποῦ σὲ ἔχει προορίσει ὁ Θεός», προβλέπων ἴσως ὡς προορατικὸς ὅτι ὁ Θεὸς τὸν εἶχεν προορίσει διὰ τὴν Μονὴν τοῦ

Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ συνηριθμήθη εἰς τὰ μέλη τῆς ἀδελφότητος.

Ἦσαν δὲ τότε εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἧτις ἦτο Μετόχιον τῆς ἐν Νάξῳ Ἱερᾶς Μονῆς Φανερωμένης —καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Φανερωμένης— ἄνδρες ἐκλεκτοί, θαυμάσιοι, σοφοὶ καὶ πεπαιδευμένοι, εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ εἰς τὴν ἄσκησιν. Τοιούτοις ἀνδράσι συναναστρεφόμενος, συνασκούμενος, συγκοπιῶν, συναγωνιζόμενος καὶ συγκακοπαθῶν, πάντας ὑπερήλασε ταῖς ἀρετῆς καὶ ταῖς ἀσκητικαῖς ἀγωγαῖς. Ἠγρύπνει τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός, 3-4 ὥρας ἐκοιμᾶτο μόνον τὸ ἡμερονύκτιον, πολλάκις δὲ ὅλην τὴν νύκτα ἠγρύπνει προσευχόμενος μετὰ δακρύων ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν πνευματικῶν του τέκνων καὶ τῶν μαθητῶν, τοὺς ὁποίους ἐγκατέλιπεν εἰς τὴν Φολέγανδρον, ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν του συνασκητῶν καὶ ὑπὲρ τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἄπαξ τῆς ἡμέρας ἐσιτίζετο, ἡ δὲ τροφή του ἦτο λιτοτάτη, ἔτρωγε δὲ τόσον ὅσον νὰ ζῆ, νὰ στηρίζεται, νὰ διακονῆ καὶ νὰ ὑπηρετῆ εἰς ὅλας τὰς διακονίας τῆς Μονῆς. Τροφήν εἶχε πνευματικὴν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῶν συγγραμμάτων τῶν Ἁγίων Πατέρων, τὴν ὁποίαν τροφήν ἔτρωγε μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν καὶ προθυμίαν, καὶ τὴν ὁποίαν ἐθεώρει καὶ ὡς ἀναγκαιοτέραν καὶ ὠφελιμωτέραν τῆς σωματικῆς, ὑλικῆς τροφῆς, ἡ ὁποία μόνον τὸ σῶμα τρέφει, ἐνῶ ἡ πνευματικὴ τροφή πολλάκις τρέφει καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, διότι ἡ γλυκύτης τῆς πνευματικῆς τροφῆς,

πολλάκις ὅταν αὐτὴ τρώγεται μὲ πολλὴν ὄρεξιν καὶ εὐχαρίστησιν, μεταδίδεται καὶ εἰς τὸ σῶμα τὸ ὁποῖον γλυκαινόμενον εὐφραίνεται τόσον ὥστε νὰ ἀηδιάζη τὴν ὑλικὴν καὶ νὰ μὴ θέλη νὰ φάγη. Καθὼς τοῦτο γίνεται δῆλον ἀπὸ τὸν βίον πολλῶν Προφητῶν καὶ Ἁγίων.

Ὁ Προφήτης Μωυσῆς καὶ ὁ Προφήτης Ἡλίας μὲ μιᾶς ἡμέρας τροφήν πέρασαν ἡμέρας 40 τελείως ἄσιτοι. Ποῖος τοὺς ἔτρεφε; ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ τροφή τῆς ψυχῆς, ἡ πνευματικὴ τροφή. Ἐκείνη ἡ τροφή πού εἶπεν ὁ Κύριος εἰς τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον «οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνον ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ τοῦ στόματος Θεοῦ» (Ματθ. 4: 4), ὁ Προφήτης τοῦ Ὑψίστου ὁ Πρόδρομος καὶ Βαπτιστῆς Ἰωάννης μὲ ἀκρόδρυα (βλαστοὺς θάμνων) καὶ μέλι ἄγριον, ἡ Ὁσία Μαρία ἡ Αἰγυπτία, ἡ Ἁγία Θεοκτίστη, πολλοὶ ἐρημίται, ἀσκηταί, ἐτρέφοντο ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς ὅλην τὴν ζωὴν μὲ χόρτα μόνον καὶ ὕδωρ. Ἦτο δυνατὸν μόνον μὲ χόρτα ὠμά, ἄγρια νὰ ζήσῃ ἄνθρωπος τόσα ἔτη; Ἐν τούτοις ἔζων. Πῶς ἔζων; Μὲ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τὴν πνευματικὴν τροφήν, τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν, μὲ αὐτὰ περισσότερον ἐτρέφοντο, τινὲς δὲ ἔζησαν καὶ μόνον μὲ τὴν Ἁγίαν Κοινωνίαν· ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος πολλάκις ἐνῶ ἔτρωγε τροφήν ὑλικὴν ὡς ἄνθρωπος μὲ τοὺς μαθητὰς του, ἤρχετο εἰς ἔκστασιν καὶ ἔπαυε νὰ τρώγῃ. Κάποτε δὲ ἐνῶ ἔτρωγε, ἔπαυσε νὰ τρώγῃ καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐρωτώμενος δὲ παρὰ τῶν μαθητῶν τοῦ «Διατὶ Πάτερ κλαίεις;» «Κλαίω τέκνα μου, ἀπήντησε, διότι ἐνῶ εἶμαι

ἄνθρωπος λογικὸς τρώγων τὴν τροφήν τῶν ἀλόγων ζώων». Οὕτω καὶ ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος πολλάκις ἐνῶ ἀναγίνωσκε τὰς Ἁγίας Γραφὰς ἢ προσηύχετο καὶ ἐσήμαινε τὸ σήμαντρον τῆς τραπέζης, ἐλυπεῖτο, ἐστενοχωρεῖτο καὶ πολλάκις ἔκλαιε διότι ἄφηνε τὴν πνευματικὴν τροφήν, τὴν γλυκυτάτην, τὴν ἀφθαστον, τὴν ἀθάνατον καὶ πήγαινε νὰ φάγη τὴν ὑλικὴν καὶ σωματικὴν τροφήν. Ἄλλ' ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας ἀρετὰς περισσότερον ἐπιμελεῖτο τὴν φιλαδελφίαν. Ἠγάπα πάντας καὶ περισσότερον τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς Γέροντας, τοὺς ἐπιμελεῖτο καὶ τοὺς ὑπηρέτει μὲ πολλὴν προθυμίαν, εὐχαρίστησιν καὶ ἀγάπην. Ἀλλὰ περισσότερον πάντων ἠγάπα τὸν Θεὸν μὲ ὅλην τοῦ τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν καὶ δι' αὐτὸ ἠγαπήθη παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

«Ἄς ἀγαπήσωμεν, λέγει ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ, τὸν Ἐνα (δηλαδὴ τὸν Θεόν) διὰ νὰ ἀγαπήσωσιν ἡμᾶς οἱ πολλοί».

Ἀφοῦ παρέμεινε ὀλίγα ἔτη καὶ ἠγάπησε τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἠγαπήθη καὶ ἐκεῖνος ὑπ' αὐτῶν καὶ ὄχι μόνον ὑπ' αὐτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν τῶν ἐγγὺς τῆς Μονῆς καὶ τῶν μακρὰν, πάντες εἶχον ἐλπίδας ὅτι μίαν ἡμέραν θ' ἀξιωθῶσιν νὰ τὸν ἔχωσι Πνευματικόν των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

**Χειροτονία τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου εἰς
Πρεσβύτερο. Χειροθεσία εἰς Πνευματικόν.
Ἀνάδειξις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀδελφῶν τῆς Μονῆς ὡς
Προεστῶτος Ἡγουμένου. Ἡ Πνευματικὴ αὐτοῦ
ἐργασία εἰς τὰς ἐν Πάρῳ Μονάς, εἰς τὴν νῆσον
καὶ ἔξω τῆς νήσου.**

*«Ὅντως λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν
τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς». (Ματθ. 5:16)*

Βλέποντας οἱ Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου τὰς ἀρετάς, ἰδίως τὴν ταπεινῶσιν, τὴν πραότητα, τὴν ἀκακία, φιλαδελφία καὶ ἀγάπην, ὅλοι ὁμοφώνως, μὲ μίαν γνώμην καὶ καρδίαν, πρότειναν αὐτῷ νὰ χειροτονηθεῖ Ἱερεὺς, ἀλλὰ ἐκεῖνος στοχαζόμενος τὸ ὕψος τῆς Ἱεροσύνης παρεκάλει τοὺς Πατέρας νὰ μὴ τὸν ἐνοχλοῦν, διότι ἐθεώρει ἑαυτὸν ἀνάξιον τοιοῦτου μεγίστου ἀξιώματος.

Πληροφορηθεὶς ὁ τότε Μητροπολίτης Κυκλάδων Δανιήλ, περὶ τῆς ἐνθέου ἀσκητικῆς καὶ ἀγγελικῆς πολιτείας τοῦ Ἀρσενίου, τὸν ἐκάλεσε εἰς Σῦρον καὶ, μὴ θέλοντα, τὸν ἐχειροτόνησε Πρεσβύτερον καὶ τὸν ἐχειροθέτησε Πνευματικόν. Ἀπὸ τότε ηὔξησε τοὺς ἀσκητικοὺς ἀγῶνας, διότι γνώριζε καὶ ἠσθάνετο ὅποιος πρέπει νὰ εἶναι ὁ Ἱερεὺς καὶ μάλιστα ὁ Πνευματικὸς Πατήρ. Πάντοτε εἶχεν εἰς τὸν νοῦν του τὴν παραγγελίαν καὶ ἐντολὴ ἣν ἔδωκεν ὁ Κύριος τοῖς

Ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ δι' αὐτῶν τοῖς διαδόχοις αὐτῶν Ἱερεῦσιν, «οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν, τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» καὶ «ὁ ποιήσας καὶ διδάξας μέγας κληθήσεται» καὶ δι' αὐτὸ ἠγωνίζετο πρῶτον νὰ ποιῇ καὶ κατόπιν νὰ λέγῃ. Φρόντιζε νὰ συμφωνοῦν τὰ ἔργα μὲ τὰ λόγια καὶ μᾶλλον νὰ προπορευοῦνται τὰ ἔργα τῶν λόγων.

Ἦκουσε δὲ καὶ τὸν Μέγαν Διδάσκαλο Ἰσιδώρον τὸν Πηλουσιώτην νὰ λέγει: «ἅπει λύχνον ὁ Θεὸς Ἱερέα καὶ τίθησιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς ἑαυτοῦ φωτοφόρου καθέδρας ἵνα ἐξαστράπτῃ φωτισμῷ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ δογμάτων καὶ πράξεων σκότους ἀπηλλαγμένον, ὅπως ὁρῶντες οἱ λαοὶ τὰς ἀκτῖνας τῆς ζωτικῆς λαμπηδόνης πρὸς ἐκείνας εὐθύνονται καὶ τὸν Πατέρα τῶν φῶτων δοξάζωσι».

Ὅσάκις ἐλειτούργει, παρίστατο εἰς τὸ Ἅγιον Θυσιαστήριον μετὰ φόβου καὶ τρόμου καὶ φαίνεται ὡς νὰ παρίστατο ἐνώπιον τοῦ ἀοράτως πανταχοῦ παρόντος Θεοῦ, τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων καὶ Κυρίου τῶν κυριευόντων, διακόνων Αὐτοῦ.

Συναισθανόμενος δὲ ὅτι τὸ διακονεῖ τῷ Θεῷ μέγα καὶ φοβερὸν ἐστὶ καὶ αὐταῖς ταῖς ἐπουρανίαις δυνάμεσιν, ἐγένετο ἡ μορφή αὐτοῦ φωτειδῆς ὡς Ἄγγελος καὶ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἔρρεον δάκρυα κατανύξεως. Πολλάκις δὲ ὡς διηγήσαντό μοι τινές, λαϊκοὶ ὄντες, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα ἐν Ἀθήναις, νέος ὢν καὶ

ὑπηρετῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Στρατοῦ, οἱ ὅποιοι ἀκούοντες τὴν ἀγγελικὴν αὐτοῦ βιοτὴν καὶ τὰς ἀρετὰς μετέβαινον εἰς Πάρον καὶ ἐξομολογοῦντο καὶ πολλάκις παρέμειναν παρ' αὐτῷ ἡμέρας πολλάς, διδασκόμενοι τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν, παρακολουθοῦντες οἱ ἄνθρωποι τὰς ὀρθρινὰς καὶ νυκτερινὰς ἀκολουθίας ἐν τῷ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἱερῷ Ναῷ, ἤκουον ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ βήματος, εἰς τὸ ὅποιον μόνος ὡς ἐφημερεύων ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος εὕρισκετο προσευχόμενος, κλαυθμοὺς καὶ στεναγμοὺς, οἵτινες ἐξήρχοντο ἐκ τῆς καρδίας τοῦ Ἁγίου. Ἡ κατάνυξις, τὸ πένθος, ὁ κλαυθμὸς, οἱ στεναγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα εἶναι χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὰ ὅποια δίδονται εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἔκοψαν τὸ θέλημά των, ἐφύλαξαν ὑπακοὴν καὶ εἶχον ταπείνωσιν.

Ἐκ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν ὡς προείπομεν, ἐν τῷ β' κεφαλαίῳ, εὐκόλως ἀποκτᾷ ὁ Μοναχὸς καὶ ὁ Χριστιανὸς ὅλας τὰς ἀρετὰς, λαμβάνει θεῖα καὶ οὐράνια χαρίσματα ὡς καὶ τὸ χάρισμα τοῦ χαροποιοῦ πένθους τῆς κατανύξεως καὶ τῶν δακρῦων, γίνεται μακάριος, ὡς εἶπεν ὁ Κύριος, «μακάριοι οἱ πενθοῦντες ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται» (Ματθ. 5: 4) καὶ ἀξιοῦνται τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν (αὐτόθι). Τοῦτου τοῦ χαρίσματος τῶν δακρῦων ἠξιώθη καὶ ὁ εἰς παλαιοὺς χρόνους ἀκμάσας Μέγας Ἀρσένιος, ὅστις ἐπειδὴ ἔκλαιε, διαρκῶς ἐδάκρυσεν, καὶ εἶχε μετ' αὐτοῦ μανδήλιον διὰ τοῦ ὁποίου σπόγγιζε τὰ δάκρυα.

Τούτου τοῦ Μεγάλου Ἀρσενίου ἐφρόντιζε καὶ ἠγωνίζετο «μιμητῆς γενέσθαι κατὰ πάντα» ἰδίως εἰς τὴν σιωπὴ καὶ τὴν ἡσυχία καὶ τὸ πένθος καὶ ὁ ἡμέτερος Ἀρσένιος. Ἐπειδὴ δέ, φύλαξε μὲ μεγάλην προσοχὴν καί, ἐπιμέλεια τὰς τρεῖς μεγάλας ἀρετὰς, τὴν ἐκκοπὴ τοῦ θελήματος, τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ὑπακοή, τὰς ὁποίας ἀρετὰς ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν ἑαυτοῦ Γέροντα καὶ τὰς ὁποίας πρῶτος ἐδίδαξε διὰ τοῦ παραδείγματός του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἦτο ἐπόμενο, πλούτισε πάσας τὰς ἄλλας ἀρετὰς περὶ τῶν ὁποίων λέγουν οἱ θεῖοι Πατέρες ὅτι ὅλαι αἱ ἀρεταὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς τρεῖς γεννῶνται, «ἡ ὑπακοή, λέγει ὁ Ὅσιος Πέτρος ὁ Δαμασκηνὸς γεννᾷ τὴν ταπείνωσιν, ἡ ταπείνωσις γεννᾷ τὴν πραότητα, ἡ πραότης γεννᾷ τὴν διάκρισιν, ἡ διάκρισις γεννᾷ τὴν διόρασιν, ἡ διόρασις γεννᾷ τὴν προόρασιν, ἡ προόρασις ἀναβιβάζει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τελείαν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον». Ὡσαύτως ὁ Ἀββᾶς Μωυσῆς λέγει: «δεῦρο, ἀδελφέ, εἰς τὴν ὑπακοή τῆς ἀληθείας, ὅπου ἐστὶν ταπείνωσις, ὅπου ἐστὶν ἰσχύς, ὅπου ἐστὶν χαρὰ, ὅπου ἐστὶν ὑπομονή, ὅπου ἐστὶν μακροθυμία, ὅπου ἐστὶν φιλαδελφία, ὅπου ἐστὶν κατάνυξις, ὅπου ἐστὶν ἀγάπη. ὁ γὰρ ἔχων ὑπακοὴν ἀγαθὴν πασῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ πεπλήρωται». Χάριν συντομίας παραλείπω τὰς τῶν πολλῶν μαρτυρίας. Ἐφ' ὅσον δὲ ἐπλούτισθη καὶ ἔγινε θησαυροφυλάκιον τῶν ἀρετῶν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἐγίνοντο φανεραὶ αἱ ἀρεταὶ του, εἰς τοὺς ἐγγύς καὶ εἰς τοὺς μακρὰν. Ἡ ἀρετὴ ὁμοία ἐστὶ τοῦ φωτός.

Καθὼς τὸ φῶς δὲν κρύπτεται ἀλλ' ὅταν φανῆ, ὅταν ἀνατείλῃ ὅλοι τὸ βλέπουσι καὶ μόνον οἱ πάσχοντες ἀπὸ ἀορασία (οἱ τυφλοὶ) δὲν τὸν βλέπουν, οὕτω καὶ ἡ ἀρετὴ δὲν κρύπτεται, ὅλοι τὴν βλέπουν, ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες πάσχουσιν ἀπὸ τύφλωσιν ψυχικῆ. Οἱ πραγματικὸς καὶ ἀληθῶς ἐνάρετοι, φοβούμενοι τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν κενοδοξίαν, μὴ τοὺς σκορπίσουν τὰς ἀρετὰς, τὴν ἀνθρωπαρέσκεια, ἣτις προκαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ «σκορπίζει ὅσα ἀνθρωπαρέσκων», κρύπτουν ὅσον δύνανται τὰς ἀρετὰς των, ἀλλὰ ὅσον καὶ ἂν τὰς κρύπτουν, δὲν κρύπτονται ἐπειδὴ εἶναι φῶς. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς ὁ Ὅποιος παρήγγειλε νὰ ποιῶμεν τὰς ἀρετὰς ὄχι εἰς τὸ φανερόν, νὰ τὰς βλέπωσιν οἱ ἄνθρωποι, νὰ μᾶς ἐπαινῶσι καὶ οὕτω νὰ χάνωμεν τὸν μισθὸ μας, ἀλλὰ νὰ τὰς κάμωμεν εἰς τὸ κρυπτόν, ὥστε νὰ μὴ τὰς βλέπωσιν οἱ ἄνθρωποι, νὰ τὰς βλέπῃ μόνον ὁ Θεός, ὁ Ὅποιος ὅταν δῆ ὅτι κρύπτομεν τὰς ἀρετὰς μας διὰ νὰ φυλάξωμεν τὴν ἐντολήν Του, ὅτι τὰς κάμνομε διὰ δόξαν δικήν Του καὶ ὄχι διὰ δόξαν καὶ ἱκανοποίησιν δικήν μας, διὰ νὰ μᾶς δοξάσουν οἱ ἄνθρωποι, τότε Ἐκεῖνος τὰς κάμνει φανερὰ εἰς τοὺς ἄνθρώπους καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, δοξάζεται τὸ Ὄνομα αὐτοῦ τὸ ὑπερύμνητον καὶ ὑπερένδοξον, δοξάζει δὲ ὁ Θεὸς καὶ ἡμᾶς. «Ζῶ ἐγώ, λέγει ὁ Θεός, τοὺς ἐμὲ δοξάζοντας δοξάσω», «Σοῦ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, ὅπως ἦ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ καὶ ὁ Πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ αὐτὸς

ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ... σὺ δὲ ὅταν προσευχή εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖον σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ Πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ» (Ματθ. 6: 3-7).

Ὁ Βαπτιστὴς Ἰωάννης ἐν ἐρήμῳ διέτριβε νηστεύων καὶ προσευχόμενος ἐν τῷ κρυπτῷ. Οὐδεὶς ἄλλος τὸν ἔβλεπε εἰ μὴ ὁ Θεός, ὁ Ὅποιος βλέπων τὸν Πρόδρομον ἐν τῷ κρυπτῷ νηστεύοντα καὶ προσευχόμενον δι' Αὐτόν, διὰ τὴν Δόξαν τοῦ φανέρωσε τὰς ἀρετὰς του εἰς ὅλους καὶ καθὼς λέγει ὁ σοφὸς Νεῖλος οἱ ἄνθρωποι ἄφηνον τὰς πόλεις καὶ ἔτρεχαν εἰς τὴν ἐρημον καὶ οἱ πλούσιοι ποὺ εἶχον χρυσοφόρους οἰκίας καὶ ἐνεδύοντο σηρικὰ ἱμάτια, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ εἶχον λιθοκολλήτους (πολυτίμους) κλίνας καὶ ἀνεπαύοντο σὲ μαλακὰ καὶ ἀπαλὰ στρώματα, κατεκλίνοντο εἰς τὴν ὑπαιθρον καὶ εἰς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰορδάνου. Διατί; Διὰ νὰ ἰδοῦν ἕνα πτωχὸν ἄνθρωπον ἐνδεδυμένον μὲ ἕνα δέρμα καμήλου καὶ μὲ μίαν ζώνη δερματίνη, ἐσθίοντα ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Ἀλλὰ δὲν ἦτο αὕτη ἡ αἰτία. Ἡ αἰτία ἦτο ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρός. Ἡ ἀρετὴ ἡ ὁποία ὡς μαγνήτης ἔλκει τὸν ἄνθρωπον. Παραθέτω κατωτέρω τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ Νεῖλου, διὰ νὰ θαυμάσει πᾶς τις τὸ μεγαλεῖον, τὴν ἀξία, τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῆς ἀρετῆς. «Πάντα ἦν αὐτοῖς ἀνεκτὰ, καίτοι παρὰ τὸ ἔθος γινόμενα- ὑπέτεμνε γὰρ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀλγεινοῖς αἰσθησίν, ὁ πόθος τῆς θεωρίας τοῦ

ἄνδρὸς καὶ τὸν ἐπὶ σκληραγωγία πόνον ἔκλεπτε τὸ
 θαῦμα τῆς ἀρετῆς. Τοσοῦτον ἐστὶν ἡ ἀρετὴ πλοῦτου
 τιμιωτέρα καὶ βίος ἡσύχιος χρημάτων πολλῶν
 περιφανέστερος. Πόσοι κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦσαν
 πλούσιοι καὶ μέγα φρονοῦντες ἐπὶ δόξῃ σεσίγηνται
 καὶ τὸ θαῦμα τοῦ ἀδόξου μέχρι τοῦ νῦν ἄδεται καὶ ἡ
 μνήμη τοῦ ἐρημοπολίτου πᾶσιν ἐστὶν περισπούδαστος
 αἶδιον γὰρ τῆς ἀρετῆς τὸ αἰίδιμον καὶ τὴν φήμην
 ἐξαποστείλλει ἄγγελον τῶν οἰκείων καλῶν». Ὡσαύτως ὁ
 Ἅγιος Ἀντώνιος, ὁ Ἀρχηγὸς τῶν μοναστῶν, ὁ πολιστῆς
 τῆς ἐρήμου. Οὐδεὶς ἔβλεπε αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον,
 οὐδεὶς ἔβλεπε τὰς ἐν κρυπτῷ ἀρετὰς αὐτοῦ, τὰς
 προσευχάς, τὰς νηστείας, τὰς ἀγρυπνίας, τὴν
 ταπείνωσιν, τὴν πίστιν αὐτοῦ, τὴν ἀγάπην. Μόνον ὁ
 Θεὸς ὁ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων εἰδῶς. Καὶ ἐπειδὴ
 ἔβλεπε ὅτι ὅσα ἐποίει ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος ἐν τῷ κρυπτῷ,
 τὰ ἐποίει ὄχι διὰ δόξαν δίκη του, ἀλλὰ διὰ δόξαν
 Θεοῦ, ὁ Θεὸς φανέρωσε τὰς ἀρετὰς του εἰς ὅλον τὸν
 κόσμον καὶ ἔτρεχαν πανταχόθεν οἱ ἄνθρωποι νὰ τὸν
 ἰδοῦν νὰ θαυμάσουν τὰς ἀρετὰς του, νὰ ἀκούσουν τὰς
 συμβουλὰς του, καὶ ἔγινε ἡ ἔρημος πόλις καὶ
 ἐπλήθυναν τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον, τῆς ἐχούσης
 τὸν ἄνδρα.

Καὶ ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος ἐποίει ὅσον ἠδυνατο ἐν κρυπτῷ
 τὰς ἀρετὰς φεύγων τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ὁ
 Θεὸς ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς, ὁ βλέπων τὰς τῶν
 ἀνθρώπων καρδίας, βλέπων ὅσα ἐποίει ἐν τῷ κρυπτῷ
 πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τὸν ἐδόξασε φανερὰ

καί, γνωρίσαντες καί ἀκούσαντες οἱ ἄνθρωποι τὰς ἀρετὰς του, ἔτρεχον πρὸς αὐτὸν καὶ ἐξομολογοῦντο, οὐ μόνον ἀπὸ τὴν Πάρον ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Σῦρον, ἀπὸ Ἀθήνας, Πειραιᾶ, καὶ ἄλλας πόλεις, ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ ἄλλας Μονὰς τῆς Ἑλλάδος, πάντες δὲ ὠφελοῦντο ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως, διότι ὁ Θεὸς τὸν εἶχε πλουτίσει μὲ τὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως καὶ τῆς ἀγάπης. Ἐδέχετο πάντας με ἀγάπην καὶ στοργὴν πατρικὴν καὶ εἰς πάντας ἔδιδε μετὰ συνέσεως καὶ διακρίσεως τὰ ἀναγκαῖα καὶ ὠφέλιμα πρὸς θεραπεία φάρμακα. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀναγκαίων φαρμάκων ἔδιδε πρὸς πάντας δυὸ κοινὰ φάρμακα: τὸ φάρμακο τῆς μετανοίας καὶ τὸ φάρμακο τῆς εὐσπλαχνίας καὶ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, προέτρεπε τοὺς πάντας νὰ μετανοοῦν εἰλικρινῶς, καὶ νὰ μὴν ἀπελπίζονται διὰ τὰς πολλὰς τῶν ἀμαρτίας, ἀλλὰ νὰ ἐλπίζουν εἰς τὴν ἄμετρον εὐσπλαχνίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ καὶ ὅτι ὄχι μόνον ὁ Θεὸς δέχεται τοὺς ἀμαρτωλοὺς, ὅταν μετανοήσουν, ἀλλὰ καὶ πρὸς χάριν αὐτῶν κάμνει πανήγυριν καὶ χαρὰν μεγάλην εἰς τοὺς οὐρανοὺς μὲ τοὺς Ἀγγέλους καὶ τοὺς Ἁγίους. Ἐφερε δὲ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς μεγάλης του Θεοῦ εὐσπλαχνίας παραδείγματα ὅπως τοῦ ἀσώτου, τοῦ ληστοῦ, τῆς πόρνης, τοῦ τελῶνου καὶ πολλῶν ἄλλων. Πολλοὺς, διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ καλοῦ τρόπου, τοὺς ὠδήγησεν εἰς μετάνοιαν καὶ τοὺς ἔσωσε.

Ἦτο ἀκριβὴς φύλαξ τῶν Πατερικῶν παραδόσεων. Εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ἀπίστους, ὑβριστὰς καὶ κατάφρονας τῶν

θείων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων —καὶ ἐμμένοντας εἰς τὴν ἁμαρτίαν— ἦτο αὐστηρὸς καὶ ἄκαμπτος, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀληθῶς μετανοοῦντας ἦτο ἐπιεικὴς καὶ συγκαταβατικὸς. Προσεπάθει δὲ μὲ ὑπομονή, μὲ πραότητα, ἀγάπην καὶ μακροθυμίαν νὰ φέρει τοὺς πάντας εἰς μετάνοιαν, νὰ τοὺς πλησιάσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλον «τοῖς πᾶσιν ἐγένετο τὰ πάντα, ἵνα τοὺς πάντες κερδίσῃ καὶ τῷ Χριστῷ προσφέρῃ». Διὰ τοῦτο πολλοὶ ἀκούοντες τὴν θαυμάσια πολιτείαν καὶ διαγωγὴν του καὶ βλέποντες τὰ καλὰ ἔργα του προσήρχοντο ἄθροοι πρὸς αὐτὸν καὶ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας των ἐθεραπεύοντο, δοξάζοντες καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Θεόν, διότι εἰς τὰς ἐσχάτας πονηρὰς ταύτας ἡμέρας ἀνέδειξε τοιοῦτον Ἅγιον Πνευματικὸν Πατέρα καὶ Ἰατρόν, θεραπευτὴν τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀσθενειῶν των, καὶ ἐπληρώθη εἰς τὸν Ἅγιον Ἀρσένιον καθὼς καὶ εἰς τοὺς Ἁγ. Ἀποστόλους καὶ πάντας τοὺς Ἁγίους, τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου παραγγελθέν: «Οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσι ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5: 16).

Ἀποθανόντος τοῦ ἀειμνήστου Πατρὸς Ἡλιοῦ, συνασκητοῦ, συμψύχου φίλου καὶ συμπατριώτου τοῦ Πατρὸς Ἀρσενίου, Προϊσταμένου τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, πάντες οἱ Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς, κοινῇ τῇ γνώμῃ, ἐξέλεξαν Προϊστάμενο τὸν Ἅγιον

Ἀρσένιο ὅστις θεαρέστως καὶ θεοφιλῶς ἐποίμανε τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ μικρὸν ποιμνιον. Βλέπων ὅμως, ὅτι τὰ καθήκοντα τοῦ Ἡγουμένου καὶ αὐτῆς τῆς Μονῆς καὶ τῶν ἀδελφῶν αἱ μέριμναι καὶ φροντίδαι τῷ ἔφερον κώλυμα εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐξομολογήσεως, (ἐπειδὴ ἐκτὸς τῆς ἐξομολογήσεως τῶν ἀδελφῶν τῶν Μονῶν Ἁγ. Γεωργίου, Λογγοβάρδας καὶ τῆς Γυναικείας Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ἦρχοντο καὶ μακρόθεν ἐκ Σύρου, Πειραιῶς, Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων μερῶν, ἀκόμη καὶ ἐξ Ἁγίου Ὄρους διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη καὶ παρητήθη τῆς Ἡγουμενίας καὶ ἀφωσιώθη τελείως καὶ μονίμως εἰς τὴν προσευχὴν καὶ ἐξομολόγησιν. Διὰ νὰ δύναται δὲ νὰ προσεύχηται ἀπερίσπαστος, καὶ καθ' ὁδὸν, ὡσάκις μετέβαινε ἀπὸ τὸν Ἁγιον Γεώργιο ἢ εἰς τὴν Γυναικείαν Μονὴν ἢ εἰς τὴν «Λογγοβάρδαν», ἐπὶ ὄνου καθήμενος, σκέπαζε μὲ τὸ ἐπανωκαλύμμαχόν του τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν του διὰ νὰ μὴ βλέπη ἄλλο τι καὶ περισπᾶται ὁ νοῦς του παρὰ νὰ βλέπη μόνον τὸν Θεὸν μὲ τὸν ὁποῖον συνωμίλει. Εἰς τὴν «Λογγοβάρδαν» ἦρχετο κατὰ καιροῦς εἰς τὸν ἐπίσης διάσημον καὶ Ἁγιον τῷ καιρῷ ἐκεῖνο Πνευματικὸν Ἱερόθεον Βοσυνιώτην τὸν Α΄ καὶ ἐξομολογοῦντο ἀλλήλοις κατὰ τὸν Ἀπόστολο Ἰάκωβον λέγοντα: «Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα ὑμῶν καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων ὅπως ἰαθῆτε» (Ἰακ. 5: 16).

Μοὶ διηγεῖτο ὁ ἐκ Λευκῶν Γέρων Ἰγνάτιος Ῥαγκούσης τὰ ἐξῆς: «Ἐπειδὴ ὡς νέος καὶ ἀρχάριος ὅτε ἦλθον εἰς

τὴν Μονὴν ὑπηρετοῦσα τὸν Γέροντα Ἱερόθεο, πολλάκις ἤνοιγον τὴν θύραν χωρὶς νὰ κτυπήσω, καὶ πολλὰς φορές ἔβλεπα ἄλλοτε τὸν Γέροντα Ἱερόθεο γονατιστὸ ἐμπρὸς εἰς τὸν Πατέρα Ἀρσένιο καὶ ἐξομολογεῖτο καὶ ἄλλοτε τὸν Πατέρα Ἀρσένιο γονατιστὸ ἐμπρὸς εἰς τὸν Γέροντα Ἱερόθεο». Ὅσακις δὲ μοὶ διηγεῖτο τοῦτο μὲ ὅλην τὴν ἀπλότητα ἢ ὁποῖα τὸν ἐκόσμηι συνεκινεῖτο καὶ ἐδάκρυε.

Κρίνω ἀρμόδιον ὅπως ἐνταῦθα παραθέσω περικοπὴ τοῦ ὕμνου ὃν ἐποίησεν ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς Κουτρέλης, πνευματικὸν τέκνον καὶ θαυμαστὴς τῶν ἀνωτέρω Πνευματικῶν καὶ Ἁγίων Πατέρων, Ἀρσενίου καὶ Ἱεροθέου:

«.. Δυὸ εἶχαμε Γέροντας στὴν Πάρο αὐτὰ τὰ χρόνια, εἰς τοῦ νησιοῦ μας τὰ δυὸ βουνὰ τοὺς δυὸ φωλεμένους, ἄσπρους κάτασπρους καὶ τοὺς δυὸ σὰν τοῦ Γενάρη χιόνια στὴ ράχη τ' Ἄη-Γιώργη καὶ στοῦ Μπαχνᾶ κρυμμένους.

Σ' αὐτοὺς ὁ κόσμος ἔτρεχε καὶ ἐξομολογεῖτο κι' ἐλάμβανε τὴν ἄφεσιν ἀπὸ τὰς ἁμαρτίας. Ἦσαν κι' οἱ δυὸ Πρόδρομοι καὶ ἄς μὴ ἐκαλεῖτο οὐδὲ Πατέρας κανενὸς μονάχα Ζαχαρίας εἰς τὸ νησί μας ἤρχετο ἢ Σύρος γιὰ νὰ λάβῃ

τοῦ Ἀρσενίου τὴν εὐχὴ καὶ τοῦ Ἱεροθέου.

Κι' νόμιζα ἢ δόξα μας ποτὲ πῶς δὲν θὰ παύσῃ
πλὴν ψεύδονται οἱ λογισμοὶ παντὸς θνητοῦ ματαίου.
Πρὸ δέκα χρόνων ἔχασε τὸν ἕνα Γέροντά της
ποῦ καύχημα τὴν δόξαν του εἶχε ντυθεῖ ἡ Πάρος.
καὶ τώρα πάλιν ἔχασε ἀπ' ἀπ' τὰ πλευρά της
τὸν Γερο-Ἱερόθεο.

ὦ ματαιότης! ὦ θνητὲ τῆς γῆς μας Ὀδοιπόρε
οὐδὲν ἐγκλείουν σταθερὸ τῆς γῆς μας αὐτῆς αἱ χώραι.
Πρὸ δέκα χρόνων εἴμεθα στὴ δόξα τὴν μεγάλη.
Ἀνθοῦσε τότε τὸ νησι κι' ἡ ἀρετὴ τῆς Πάρου.
Καὶ δέκα χρόνια πέρασαν κι' χάσαμε τὰ κάλλη
σὰν ἔκρυσσε τοὺς Γέροντας ἡ πλάκα τοῦ μαρμάρου.
Τοὺς Γέροντας ποῦ ἦτανε ἡ δόξα καὶ τιμὴ μας
καὶ νὰ καυχᾶται δι' αὐτοὺς μπορούσε τὸ νησί μας.

Ποῦ τώρα τοιοῦτοι Πατέρες Πνευματικοί, τοιοῦτοι
Ἅγιοι Γέροντες; Τοιοῦτοι σήμερον δὲν ὑπάρχουν εἰς
τὴν Πάρον ἀλλ' οὔτε εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, οὔτε εἰς τὸ
Ἅγιον Ὄρος, οὔτε εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, οὔτε εἰς τὸ Ὄρος
Σινᾶ, οὔτε εἰς τὰς ἔρημους τῆς Αἰγύπτου, Θηβαΐδος,
Νιτρίας, Εὐρώπης, Ἀσίας, Ἀφρικῆς. Οἴμοι, ψυχὴ
μου, κλαῦσον καὶ θρήνησον γοερῶς, ὅτι ἐξέλιπε
Ὅσιος ἀπὸ τῆς γῆς. «Πάντες ἐξεκλιναν ἅμα
ἠχρειώθησαν, οὐκ ἐστὶ ποιῶν χρησιότητα, οὐκ ἔστιν
ἕως ἑνός». (Ψαλμ. 13). Φεῖσαι, Φεῖσαι, Κύριε, τοῦ
λαοῦ Σου, ἐλέησον τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν Σου,

ἐξαπόστειλον βοήθειαν ἐξ Ἁγίου κατοικητηρίου Σου. Μὴ διὰ τὰς πολλὰς ἡμῶν ἁμαρτίας ἀφανίσης ἡμᾶς. Ἐπλήθυναν οἱ ἁμαρτιαὶ ἡμῶν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οὐκ ἔστιν Ἄρχων καὶ ἁμαρτιαὶ ἡμῶν οὐκ ἔστι ἕως τῷ καιρῷ τούτῳ οὐκ ἔστιν Ἄρχων καὶ Προφήτης καὶ Ἡγούμενος καὶ Πνευματικὸς Πατήρ. Σὺ Κύριε κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους Σου, καὶ τῶν οἰκτιρισμῶν Σου, ἀνάδειξον ἄνδρας συνετοὺς, σοφοὺς, φρονίμους, καὶ ἐναρέτους Ἄρχοντες τῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας, Πνευματικοὺς Πατέρες, καὶ Ποιμένα: διὰ νὰ ὀδηγήσουν καὶ νὰ διαφυλάξουν τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἐκκλησία· Πνευματικοὺς Πατέρες καὶ Ποιμένες διὰ νὰ ὀδηγήσουν καὶ νὰ διαφυλάττουν τὴν Πατρίδα καὶ τὴν Ἐκκλησία ἐκ τῶν νοητῶν λύκων τῶν λυμαινομένων αὐτάς, θὰ ἐπισυνάξωσιν καὶ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν λογικὴν μάνδραν τὰ διεσκορπισθέντα πρόβατα καὶ ὀδηγήσωσιν αὐτὰ εἰς νομὰς ζωηφόρους, πνευματικὰς.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ δυὸ οὗτοι Γέροντες Πνευματικοί, Ἀρσένιος καὶ Ἱερόθεος, τόσοι ταπεινοί, ὥστε θεωροῦν ἑαυτοὺς ὡς ἁμαρτωλοὺς καὶ συχνὰ ἐξομολογοῦντο ἀλλήλοις, εἶχον ἐπίγνωσιν καὶ συναίσθησιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅσον καὶ ἐὰν βιάζει τὸν ἑαυτόν του πρὸς τὴν τελειότητα, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἁμαρτίας οὔτε εἰς τελειότητα οὔτε εἰς ἀναμαρτησία δύναται νὰ φθάσῃ ποτέ. Μόνος τέλειος καὶ ἀναμάρτητος εἶναι ὁ Θεός. «Καὶ τῶν ἀρίστων ὁ μῶμος ἄπτεται» λέγει ὁ Μέγας Γρηγόριος· ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος λέγει ὅτι τὸ

«ἀμαρτάνειν καὶ μὴ μετανοεῖν εἶναι σατανικόν». Διὰ τῆς μετανοίας, καὶ ἐξομολογήσεως ἐξαλείφονται αἱ ἀμαρτίαι τῶν ἀνθρώπων, προσθέτει ὁ Θεῖος Χρυσόστομος: «...τὸν ἀμαρτωλὸν ὅταν διὰ τῆς ἐξομολογήσεως τὰ ἡμαρτημένα ἐξείπτει καὶ τὴν ἐξῆς ἀσφάλειαν ποιήσεται, ἀθρόον ὁ Θεὸς δίκαιον ἀποφαίνει»· τοῦτο γινώσκοντες, οἱ ἀνωτέρω ἀοίδιμοι Ἅγιοι Πατέρες ἐξομολογοῦντο ἀλλήλοις. Βλέπων ὁ Θεὸς τὴν ταπεινῶσίν των, τοὺς ἐπλούτισε μὲ χαρίσματα οὐράνια, μὲ τὰ χαρίσματα τῆς σοφίας, τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, τῆς συνέσεως τῆς διακρίσεως, ἀκόμη καὶ τῶν θαυμάτων καὶ τοὺς ἀνέδειξε ὡς δυὸ στυλοὺς τηλαυγεστάτους, φωτοειδεῖς, φωτίζοντας οὐ μόνον τοὺς ἐγγύς, τοὺς ἐν Πάρῳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς μακρὰν. Ἐὰν καὶ σήμερον ὑπῆρχαν τοιοῦτοι ταπεινοὶ Πνευματικοί, Ἅγιοι, ...

ὁ σπανιοτάτων ἐξαιρέσεων, δὲν ἐξομολογοῦνται. Πολὺ περισσότερο ἔπρεπε νὰ ἐξομολογοῦνται οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς, διότι τὸ νὰ μὴ ἐξομολογοῦνται δύο τινὰ σημαίνει: ἢ ὅτι φαντάζονται πὼς εἶναι ἀναμάρτητοι, ὅποτε πάσχουν ἐξ ἐωσφορικῆς ὑπερηφάνειας, ἢ ὅτι δὲν δίδουν καμμιάν σημασία εἰς τὸ σωτηριωδέστατον μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως καὶ μετανοίας ἄνευ τοῦ ὁποίου, λέγει ὁ Θεῖος Χρυσόστομος καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Πατέρων, «ἢ οὐδεὶς ἢ πολλὰ ὀλίγοι θὰ ἐσώζοντο». Διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως ὄχι μόνον πολλοὶ ἐσώθησαν ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἡγίασαν. Ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν καὶ κλῆρος καὶ λαὸς νὰ μὴ

μετανοῶμεν καὶ ἐξωμολογώμεθα, ἔχει ἐκδοθῆ ἀπόφασις ἀπὸ αὐτὸν τὸν Κύριον ὅτι θὰ ἀπολεσθῶμεν. «Ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπόλλυσθε» (Λουκ. 13: 3).

ταῦτα περὶ τοῦ ἀειμνήστου Γέροντος Τιμοθέου καὶ περὶ μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως κατὰ παρέκβασιν, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖα εἴπωμεν. Ἄς ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενο.

Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος γνωρίζων ὅτι ὁ Χριστιανὸς καὶ ἰδίως ὁ μοναχὸς ἔχει διαρκῆ ἀγῶνα καὶ πάλιν οὐχὶ πρὸς σάρκα καὶ αἷμα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ἠγωνίζετο ὡς ἄσαρκος πρὸς ἀσάρκους ἐχθροὺς δυσμενεῖς, ἐνήστευε τόσον ὅσον νὰ μὴ ἀποθάνῃ καὶ νὰ δύναται νὰ κινῆται, νὰ περιπατῇ, νὰ ἐξομολογῇ, νὰ προσεύχηται, νὰ ἀγρυπνῇ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός, καὶ προσηύχετο πάντοτε μετὰ κατανύξεως καὶ δακρύων ὡς ὁ συνώνυμός του Μέγας Ἀρσένιος, τὸν ὁποῖον προσπαθεῖ νὰ μιμεῖται κατὰ πάντα καὶ ἰδίως εἰς τὴν σιωπὴν καὶ ἡσυχίαν, τὰς μωρὰς συζητήσεις, τὰς ἀκαίρους καὶ ἀκάρπους συνομιλίας ἀπέφευγε, προσεχῶν ἵνα μὴ λόγος ἀργὸς ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Ἡὐχαριστεῖτο νὰ συνομιλῇ κάλλιον μὲ τὸν Θεὸν τῆς προσευχῆς καὶ μελέτης. Εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐσχόλαζεν εἰ μὴ εἰς προσευχὴν, μελέτην καὶ ἐξομολόγησιν.

Καιρόν τινα μετέβη επίσημός τις εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου καὶ πρὸς ἐξομολόγησιν, καὶ ἀφ' οὗ ἐξομολογήθη εἶπεν εἰς τὸν Ἅγιον: «Πάτερ Ἀρσένιε, ἔχετε ὠραῖον κῆπο με πορτοκαλέας, λεμονέας, μηλέας, καρυδέας καὶ ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα καὶ ἄνθη, ἃς ὑπάγωμεν λίγη ὄραν νὰ ἀπολαύσωμεν τὸ κάλλος καὶ τὴν θέαν τῶν δέντρων καὶ τῶν ἀνθέων». Ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος τῷ ἔδειξε τὴν μικρὰν Βιβλιοθηκῶν του καὶ τῷ εἶπε: «Ἴδου ὁ δικός μου κῆπος ὁ τερπνότετος καὶ ὠραιότετος». Τῷ ἔδειξε μερικὰ βιβλία μεγάλα ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μ. Βασιλείου, Χρυσοστόμου κ.ἄ. Ἁγ. Πατέρων καὶ τῷ εἶπε: «Ἴδου τὰ ἀγλαόκαρπα δένδρα, πλήρη καρπῶν εὐχύμων καὶ νοστήμων». Τῷ ἔδειξε καὶ μικρὰ τινα βιβλία Ἐκκλησιαστικά: «Ἴδου καὶ ἄνθη ἠδύπνοα πανεύοσμα καὶ πάντερπινα, τρέφοντα, τέρποντα καὶ εὐφραίνοντα τὴν ἀθάνατον ψυχὴν».

Διὰ τῆς ἐκμαθήσεως καὶ τηρήσεως τῶν πρώτων τριῶν διδαγμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος ἐδιδάχθη κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Γέροντά του Δανιήλ, τῆς ἐκκοπῆς τοῦ θελήματος, τῆς ταπεινώσεως, καὶ ὑπακοῆς, ἐξέμαθε καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετάς, τὴν νῆψιν, τὴν προσευχὴν, τὴν σιωπὴν, τὴν ἡσυχία καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐπειδὴ ἠγάπησε τὸν Θεὸν ἠγαπήθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἠνώθη μετ' αὐτοῦ καθὼς λέγουσιν οἱ τῆς φιλοσοφίας Καθηγηταί, οἱ Νηπτικοὶ Πατέρες. «Νοῦς Θεῷ συναπτόμενος καὶ αὐτῷ ἐγχρονίζων διὰ προσευχῆς καὶ ἀγάπης, σοφὸς γίνεται καὶ ἀγαθὸς καὶ

δυνατὸς καὶ φιλόανθρωπος καὶ ἐλεήμων καὶ μακρόθυμος καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, πάντα σχεδὸν τὰ θεῖα ἰδιώματα, ἐν ἑαυτῷ περιφέρει, τούτου δὲ ἀναχωρῶν ἢ κτηνώδης γίνεται καὶ φιλήδονος ἢ θηριώδης καὶ διὰ ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις μαχόμενος», λέγει ὁ θεοφόρος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής.

Ὁ δὲ σοφὸς Ἄντιοχος λέγει τὰ ἐξῆς: «Φιλήσυχος Μοναχὸς ἀγαπᾶται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἀγαπῶν τὸν Θεόν, αὐτῷ μόνῳ θέλει προσομιλεῖν διὰ τῆς καθαρᾶς προσευχῆς καὶ ἐπὶ γῆς διάγων τὰ οὐράνια ἀεὶ φαντάζεται καὶ μεριμνᾷ ὅλος ὁ νοῦς αὐτοῦ πῶς ἀρέσει τῷ Θεῷ καὶ γένηται ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ τοιοῦτος τοῖς Ἀγγέλοις τῷ βίῳ συναμιλλᾶται, πάντοτε τὰς ἐρήμους διώκων, ἵνα ἐν πολλῇ ἡσυχίᾳ καὶ ἀμεριμνίᾳ προσομιλῶν τῷ Θεῷ, τὸν ἑαυτοῦ νοῦν ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον ἀπεργάσῃται κατὰ τοὺς Προφήτας Ἡλίαν καὶ Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν.

Μακάριος ὁ τοιοῦτος ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανῷ ὅς πάντα εἶναι ἠγήσατο σκύβαλα, ἵνα Χριστὸν κερδίσει καὶ εὐρέθῃ ἐν τῷ πραέῳ καὶ ἡσυχίῳ βαδίζων πνεύματι».

Τοιουτοτρόπως θεοφιλῶς καὶ θεαρέστως πολιτευόμενος ὁ ἐν Ἁγίοις Πατῆρ ἡμῶν Ἀρσένιος ἔφθασε ὁ καιρὸς τῆς αὐτοῦ τελειώσεως, ἔφθασε ὁ καιρὸς νὰ μεταβῇ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν ἐκ τῶν

προσκαίρων εἰς τὰ ἀεὶ διαμένοντα, ἐκ τῶν λυπηρῶν εἰς τὰ χαρμόσυνα, ἐκ τῶν γηίνων εἰς τὰ οὐράνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

Ἀποδημία τοῦ Ἁγίου πρὸς Κύριον. Ἡ μεγάλη θλίψις τῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ τῶν Πνευματικῶν του τέκνων.

«Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον». (Ψαλμ. 40).

«Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Κυρίου καὶ οὐ μὴ ἄψηται αὐτῶν βάσανος». (Παροιμ.).

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶπεν εἰς τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ ὅτε ἀπέστειλεν αὐτοὺς νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν οἰκουμένην: «Διὰ πολλῶν θλίψεων θὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν ζωὴν... καὶ ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον» (Ἰωαν. 16: 33). Αἱ δὲ ἐνοχλήσεις τὰς ὁποίας ἐδοκίμαζε ὁ Ἅγιος ἀπὸ τοὺς ἀσάρκους δαίμονας, τοὺς ὁποίους ἐπολέμει διό, τῆς προσευχῆς καὶ τῶν ἀγρυπνιῶν, μόνον ὁ Θεὸς γινώσκει. Ἐνίοτε δὲ ἤκουον καὶ οἱ ὑποτακτικοὶ του τὸν πόλεμον ὃν εἶχε μὲ τοὺς πονηροὺς δαίμονας. Ἀγωνισθεὶς τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν καὶ τηρήσας καθαρὰν καὶ ἀνόθευτο τὴν Ὁρθόδοξο πίστιν τοῦ Χριστοῦ, τελειώσας τὸν δρόμον καὶ φθάσας εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ,

ἐπειδὴ ἦτο ἄνθρωπος καὶ ὡς ἄνθρωπος ὑπέκειτο εἰς τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαν κοινὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου, τὴν δοθεῖσαν ἀρχικῶς εἰς τοὺς προπάτορας ἡμῶν, «γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση» κατὰ δὲ τὸν Προφητάνακτα Δαυὶδ «οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον» καὶ τὸν θεοκῆρυκα Ἀπόστολο Παῦλον «πάντες ἀποθνήσκομεν, ἀπόκειται γὰρ τοῖς ἄνθρωποις ἅπασι ἀποθανεῖν καὶ μετὰ τοῦτο κρίσις» φθάσας εἰς ἡλικία 77 ἐτῶν τὴν 31ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1877 ἀπεδήμησε πρὸς ὃν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐπόθησε καὶ πιστῶς ἐδούλευσεν Θεόν. Τὴν τελευταίαν αὐτοῦ προειδῶς πρὸ ἡμερῶν προεῖπεν εἰς τὰ πνευματικὰ του τέκνα πρὸ ἑνὸς μηνὸς κατὰ τὴν Λειτουργίαν τὴν ὁποίαν ἐτέλεσεν εἰς τὴν 1ην Ἰανουαρίου κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Μ. Βασιλείου, εἰπὼν αὐτοῖς «νὰ ἠξεύρετε τέκνα μου, ὅτι ὀλίγας ἡμέρας θὰ εὐρίσκομαι μεθ' ὑμῶν. Θὰ ἀναχωρήσω διὰ τὴν Οὐράνιον Πατρίδα. Μετὰ τὴν Λειτουργίαν ἐπῆγεν εἰς τὸ κελλίον του καὶ ἀνεκλίθη· παρέμεινε ἐπὶ κλίνης διότι ἠσθάνετο ὅτι αἱ δυνάμεις του αἱ σωματικαί, ἡμέρα τῆ ἡμέρα, ἠλαττοῦντο καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ καὶ νὰ κινηθῆ. Εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων κατῆλθεν εἰς τὸν Ναὸν καὶ μετὰ πολλοὶ κόπου ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν καὶ τὸν Μέγαν Ἀγιασμόν καὶ ἀπελθὼν ἐξηπλώθη ἡσύχως εἰς τὴν κλίνην του καὶ εἶπεν εἰς τὰς παρισταμένας μοναχάς: «Αὕτη, τέκνα μου, ἦτο ἡ τελευταία Λειτουργία τὴν ὁποίαν ἐτέλεσα. Εὐχαριστῶ τὸν Πανάγαθον Θεόν, ὁ

ὁποῖος μὲ βοήθησε, διότι ἐὰν δὲν μὲ ἐβοήθει δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ τελειώσω τὴν Λειτουργίαν καὶ τὸν Ἁγιασμόν. Δόξα τῇ Παναγᾷ τῇ Βουλῇ αὐτοῦ καὶ τῇ Ἀπειρῷ Ἀγαθότητι. Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, τῷ οὕτως ἀγαπήσαντί με καὶ παραδόντι ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸν ἐπονείδιστον Σταυρικὸν Θάνατον, οὐκ ἔχω ἄξιον τί νὰ ἀνταποδώσω Αὐτῷ ὑπὲρ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι. Ὑπερευχαριστῶ καὶ πάλιν τὸν Δημιουργὸν καὶ Πλάστη μου, τὸν Χορηγὸν τῶν ἀπειρῶν δωρεῶν, εὐλογιῶν καὶ χαρίτων καὶ ἀγαθῶν ἃ δέδωκέ μοι. Οὐδὲν ἄλλο θέλω, οὐδὲν ἄλλο ἐπιθυμῶ, οὐδὲν ἄλλο ζητῶ, εἰ μὴ συγχωρήσῃ τὰς πολλὰς μου ἁμαρτίας καὶ νὰ παραλάβῃ τὴν ψυχὴν μου».

Διαδοθείσης ἀστραπιαίως τῆς φήμης εἰς ὅλην τὴν νῆσον, ὅτι ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος ἀσθενεῖ καὶ πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ, ἔτρεχον ἀπὸ ὅλα τὰ χωρία τῆς νήσου, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι, γέροντες, μεγάλοι καὶ μικροί, πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ πάσης ἡλικίας, τάξεως καὶ καταστάσεως ἄνθρωποι, κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες διὰ τὴν ὀρφάνεια των, διότι ἔχαναν τὸν Πνευματικὸν των Πατέρα, τὸν Πατέρα τῆς ψυχῆς των, ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τοὺς ἠγάπα καὶ ἐφρόντιζε νὰ τοὺς ἀποσιᾶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὸν διάβολον καὶ νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τὸν Θεόν. Ἐτρεχον ὡς διψασμένα ἐλάφια νὰ προφθάσουν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουν καὶ νὰ λάβουν τὴν εὐχὴν καὶ τὴν εὐλογίαν του. Τὴν δὲ παραμονὴν τῆς τελευτῆς του ἐκάλεσε τὰς ἀδελφὰς τῆς Μονῆς καὶ ἀνήγγειλε αὐταῖς τὸ διὰ τὸν ἑαυτὸν του

εὐχάριστον μήνυμα τοῦ θανάτου, ἀλλὰ δι' ἐκείνας δυσάρεστον καὶ λυπηρόν. «Νὰ ἤξεύρετε τέκνα μου ὅτι αὐρίον ἀναχωρῶ τῆς προσκαίρου ζωῆς καὶ πατρίδος καὶ μεταβαίνω εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ τὴν Οὐράνιον Πατρίδα διότι ἐδῶ δὲν ἔχομε Πατρίδα, καθὼς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἴμεθα ξένοι καὶ πάροικοι». Μόλις ἤκουσαν αἱ μοναχαὶ τὸ θλιβερόν δι' αὐτὰς μήνυμα, ἐξέσπασαν εἰς λυγμοὺς καὶ ἤρχισαν γοερῶς νὰ θρηνοῦν. «Πατέρα μας, Πνευματικέ, μὴ μᾶς ἀφήνεις ὀρφανάς. Σὺ γνωρίζεις πόσους κινδύνους διατρέχομε. Ἐν ὅσῳ ἔζης σύ, ὡς Πατὴρ συμπαθῆς καὶ φιλόστοργος μᾶς ἠγάπας ὡς τέκνα σου, καίτοι ἡμεῖς πολλάκις σὲ παρωργίσαμε. Σὲ παρηκούσαμε καὶ σὲ ἐλυπήσαμε ἀλλὰ οὐ ὡς συμπαθῆς μᾶς ὑπέμεινας καὶ μᾶς συνεβούλευες καὶ μᾶς παρηγόρεις καὶ ὡς Πνευματικὸς Ἰατρὸς ἐθεράπευες τὰς ψυχικὰς ἀσθενείας. Τώρα διατί μᾶς ἀφήνεις; Εἰς ποῖον θὰ καταφύγωμεν; Ποῖος θὰ ἐνδιαφερθῆ δι' ἡμᾶς τὰς ἀθλίας, ὡς σύ, Πάτερ; Βλέπων αὐτὰς ὁ Ἅγιος οὕτως θρηνοῦσας τὰς παρηγορεῖ. «Παύσετε τέκνα μου τὸν θρῆνον, μὴ θρηνεῖτε οὕτω, μὴ ἀπελπίζετε, διότι ἀμαρτάνετε. Ἐγὼ μὲν ἀναχωρῶ ἀλλὰ σᾶς ἀφήνω εἰς τὴν προστασία ἄλλου Πατρός, ὅστις πολὺ-πολὺ ἀνώτερός μου καὶ σᾶς ἀγαπᾷ περισσότερο ἀπὸ ἐμέ, ἀκόμη σᾶς ἀγαπᾷ περισσότερο καὶ ἀπὸ ὅτι ἀγαπᾶτε σεῖς αἱ ἴδιαι τὸν ἑαυτὸν σας. Ἐγὼ σᾶς ἀφήνω εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Χριστοῦ ὅστις εἶναι Πατὴρ καὶ ἰδικός σας καὶ πάντων ἀνθρώπων καὶ ἀγαπᾷ πάντας καὶ φροντίζει

περὶ πάντων καὶ προνοεῖ καὶ μεριμνᾷ ὄχι μόνον δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἐξαιρετικῶς μᾶς ἐτίμησε μετὰ τὸ «κατ' εἰκόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν πτηνῶν καὶ ὄλων τῶν ζῶων, χερσαίων καὶ θαλασσίων.

Πιστεύσατε εἰς αὐτόν, ἐλπίσατε εἰς αὐτόν, ἀγαπήσατε αὐτόν μετὰ ὅλην σας τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν καὶ ὅ,τι ζητήσετε ἀπὸ αὐτόν μετὰ πίστιν καὶ εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον σας, θὰ σᾶς τὸ δώσῃ. Καὶ ἰδίως νὰ ζητῆτε τὴν Βασιλείαν Σου τὴν Οὐράνιον. Νὰ ἠξεύρετε δὲ καὶ νὰ πιστεύετε ὅτι ὅταν τὸν ἀγαπᾶτε καὶ ποιῆτε τὰς ἐντολὰς τοῦ θὰ σᾶς ἀγαπήσῃ καὶ Αὐτὸς καὶ θὰ εἴσθε ἠνωμένοι μαζί του καὶ ὅταν ἔχητε τὸν Θεὸν μαζί σας δὲν ἔχετε ἀνάγκην οὔτε ἀπὸ ἐμὲ οὔτε ἀπὸ ἄλλον τινα. «Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ». Αὕτη τεκνία μου εἶναι ἡ τελευταία μου πρὸς ὑμᾶς παραγγελία καὶ ἐντολή: νὰ εἰρηνεύετε ἀναμεταξύ σας, νὰ ἔχετε ταπεινώσιν, νὰ ἐνθυμησθε τὸν Χριστὸν καὶ νὰ μιμεῖσθε τὴν ταπεινώσιν αὐτοῦ τὴν ὑπακοὴν καὶ πρὸς πάντας ἀγάπην, ἄνευ τῆς ὁποίας ἀδύνατον νὰ σωθεῖτε, ἄνευ τῆς ὁποίας ὅλαι αἱ ἀρεταὶ αἱ ἄλλαι δὲν ὠφελοῦσι. Μὴ λησμονεῖτε τὸν ἀρχικὸ σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἀνεχωρήσατε ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ γίνατε Μοναχαί. Ὁ σκοπὸς σας ποὺ ἀφήσατε τὸν κόσμον, τοὺς γονεῖς, ἀδελφούς, φίλους καὶ συγγενεῖς σας καὶ ὅλα τοῦ κόσμου τὰ ἀγαθὰ, δὲν ἦτο ἄλλος παρὰ νὰ νυμφευθῆτε τὸν Χριστὸν καὶ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ νὰ κερδίσετε. Διὰ νὰ

ἀποκτήσετε τὸν Χριστὸν πρέπει νὰ τὸν μιμηθεῖτε κατὰ τὸν δυνατόν, πρέπει νὰ γεμίσετε ὡς αἱ φρόνιμοι Παρθένοι τὰς λαμπάδας τῶν ψυχῶν σας ἔλαιον, δηλαδή ἀγάπη καὶ τότε ὅταν ἔλθῃ ὁ Νυμφίος Χριστὸς κατὰ τὴν δευτέραν Παρουσίαν θὰ εἰσέλθετε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸν Οὐράνιον νυμφῶνα. Ἐὰν ὅμως ἀμελήσετε, μεριμνήσετε καὶ δὲν γεμίσετε τὰς λαμπάδας τῶν ψυχῶν σας ἔλαιον, δηλαδή ἀγάπην, ὅταν ἔλθῃ ὁ Νυμφίος θὰ ὑπάγετε διὰ νὰ εἰσέλθετε καὶ σεῖς εἰς τὸν νυμφῶνα, ἀλλὰ θὰ σᾶς κλείσει τὴν θύραν καὶ θὰ μείνετε ἔξω τοῦ νυμφῶνος ὡς αἱ μωραὶ παρθένοι, θὰ κτυπᾶτε τὴν θύραν ἀλλὰ πλέον δὲν θὰ σᾶς ἀκούει. Θὰ μετανοεῖτε τότε, θὰ κλαίετε, θὰ θρηνεῖτε, ἀλλὰ ματαίως. Ἐκλείσθη ἡ θύρα, ἐκλείσθη διὰ πάντα. Λοιπὸν ἀγαπητὰ μου τέκνα, διὰ νὰ μὴ μείνετε ἔξω τοῦ Οὐρανίου νυμφῶνος καὶ στερηθῆτε τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἀγαπήσετε τὸν Θεὸν διὰ νὰ εὔρητε χάριν αἰώνιον. Μηδὲν προτιμήσετε τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ εὔρητε ἀνάπαυσιν μετὰ πάντων τῶν ἀγίων. Ἄλλα καὶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος ἐὰν εὔρω παρρησίαν πλησίον εἰς τὸν Θεὸν δὲν θὰ παύσω νὰ σᾶς ἀγαπῶ καὶ νὰ παρακαλῶ τὸν Οὐράνιον Θεὸν καὶ Πατέρα νὰ σᾶς σκέπη καὶ διαφυλάττῃ ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ δολίου δράκοντος καὶ νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ὧν γένοιτο πάντας ἀξιωθῆναι. Ἀμήν».

Ἀφ' οὗ ἱκανῶς ἐνουθέτησε τὰς ἀδελφὰς ἐζήτησε καὶ τῷ ἔκαμαν Ἄγιον Εὐχέλαιον καὶ τὴν ἐπομένην μετασχὼν

τῶν Ἄχραντων Μυστηρίων, ἀφ' οὗ ἠὺχαρίστησε τὸν Κύριον, ἔκαμε δέησιν θερμοτάτην πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῶν Πνευματικῶν τοῦ τέκνων, ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῆς νήσου, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, τοῦ Στρατοῦ καὶ ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως. Εἶτα ὕψωσεν τὰς χεῖρας του καὶ τὴν διάνοιάν του πρὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ εἶπε: «Κύριε εἰς χεῖρας σου παρατίθημι τὸ μικρὸν τοῦτο ποιμνιον ὅπερ μοὶ ἐνεπιστεύθης καὶ τὸ πνεῦμα μου ὅπερ μοὶ δέδωκας. Σὸς εἰμι ἐγὼ Κύριε, σῶσον με, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα τὴν 31ην Ἰανουαρίου 1877, εἰς ἡλικία 77 ἐτῶν.

Μόλις ἠκούσθη, πρῶτον εἰς τὴν χώραν τῆς νήσου, ὅτι ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος ἐτελεύτησε, διεδόθη εἰς ὅλα τὰ χωρία τῆς νήσου καὶ ὅλη ἡ νῆσος ἐβυθίσθη εἰς μέγα πένθος. Ἐκλαιον πάντες καὶ ὠδύροντο τὴν στέρησιν τοιοῦτου Ἁγίου Πατρός. Ἐδραμον δὲ πάντες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις νὰ ἀσπασθῶσι τὸ τίμιον λείψανον αὐτοῦ καὶ συνοδεύσωσιν ἄχρι τοῦ τάφου. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο δυνατὸν πάντες νὰ τὸ ἀσπασθῶσι διὰ τὸ πλῆθος καὶ ἐπειδὴ οἱ μακρὰν ἐν τοῖς χωρίοις δὲν ἠδυνήθησαν αὐθημερὸν νὰ προσέλθωσιν, ἀφήκαν τὸ λείψανόν του ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ νὰ δυνηθῶσι νὰ τὸ ἀσπασθῶσι καὶ τότε ἅπαντες αὐτὸ μετὰ ὕμνων καὶ θαυμάτων καὶ μετὰ πολλῶν δακρῶν

ἐνεταφίασαν αὐτὸ εἰς τόπον τὸν ὁποῖον ἔτι ζῶν
ὑπέδειξε ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος, οὗ ταῖς πρεσβείαις καὶ
ἱκεσίαις σου θεῖημεν πάντες. Ἀμήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

Θαύματα τοῦ Ἁγίου ἐν ζωῇ.

Θαῦμα 1ον.

Συνέβη ποτὲ εἰς τὴν νῆσον μεγάλη ξηρασία ἐξ
ἀνομβρίας καὶ ἐκινδύνευον οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα
τῶν νὰ ἀποθανῶσιν ἐκ τῆς πίνης καὶ τῆς δίψης.
Πολλαὶ πηγαὶ τελείως ἐξηράνθησαν, τὰ σπαρμένα
σιτηρά, καὶ αὐτὰ τὰ χόρτα τὰ ὁποῖα μόλις εἶχον
ἀναφυῆ, ἐξηράνθησαν. Τὰ ζῶα ἐλλείπει χόρτου
ἀπέθνησκον, ὁ κίνδυνος ἦτο ἄμεσος. Οἱ κάτοικοι τῆς
νήσου, βλέποντες τὸν κίνδυνον ἐποίουν προσευχάς,
ἐτέλουν λιτανείας διὰ νὰ τοὺς λυπηθῇ ὁ Θεός, ἀλλὰ ὁ
Θεὸς δὲν ἐδέχετο τὰς προσευχάς των. Ἀπελπίσαντες οἱ
κάτοικοι καὶ κατανοήσαντες ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας των
δὲν τοὺς εἰσακούει ὁ Θεός, κατέφυγον εἰς τὸν Ὅσιον
Ἀρσένιον. Συγκεντρωθέντες ἅπαντες οἱ τῶν
ἀνατολικῶν χωρίων τῆς νήσου καὶ τελέσαντες
λιτανείαν, λιτανεύοντες ἀνῆλθον εἰς τὴν Μονὴν τοῦ
Ἁγίου Γεωργίου καὶ σχηματισθεῖσα ἐπιτροπὴ,
μετέβησαν εἰς τὸ κελλίον του καὶ τὸν παρεκάλουν
θερμῶς νὰ ἐξέλθει νὰ κάμει δέησιν πρὸς τὸν Θεόν.

Κατ' ἀρχήν, ὡς ταπεινόφρων, ἀπεποιεῖτο νὰ ποιήσει προσευχήν, ἐπειδὴ γνωρίζει ἑαυτὸν ἁμαρτωλόν· ἀλλ' ἐκείνων ἐπιμενόντων καὶ παρακαλούντων μετὰ δακρύων, ἐξῆλθε ἔξω τῆς Μονῆς, προχώρησε ὀλίγα μέτρα μακρὰν τοῦ πλήθους καὶ θείς τὰ γόνατα, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐγγίσας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, προσηύχετο μυστικά ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν, βρέχων τὴν γῆν διὰ δακρύων, καὶ κατόπιν ἐγερθεὶς λέγει εἰς τὰ πλήθη: Νὰ τρέχετε γρήγορα, διὰ νὰ μὴν σᾶς προλάβει ἡ βροχὴ· καὶ βιαστικὰ ἐπέστρεψε καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ κελλίον τοῦ. Ἦτο μὴν Ἀπρίλιος, ὁ οὐρανὸς ἦτο καθαρὸς, ὁ ἥλιος ἔκαιε ὡσὰν νὰ ἦτο Ἰούλιος. Οἱ ἄνθρωποι ἤρχισαν νὰ σχολιάζουν τὰ λόγια τοῦ Ὁσίου. Ἐπέστρεφον ὄθεν ἀπελπισμένοι. Αἴφνης, σκοτείνιασε, ὁ οὐρανὸς ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφῶν, ἀστραπαί, βρονταί, καὶ βροχὴ ῥαγδαιοτάτη ἤρχισε νὰ πίπτει. Τοσαύτη δὲ βροχὴ κατέπεσε, ὥστε μέθυσε τοὺς αὐλάκας τῆς γῆς καὶ τοιαύτη καρποφορία καὶ εὐτυχία ἐγένετο τὴν ὁποίαν παλαιοὶ Γέροντες δὲν ἐνεθυμήθησαν νὰ εἶδον ἄλλοτε.

Θαῦμα 2ον.

Παρόμοιον τοῦ ἀνωτέρου θαύματος, ἐγένετο ὅτε ὁ Ὁσιος εἰς ἄλλον καιρὸν, εὕρισκόμενος εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως, καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Παροικίας, οἵτινες λιτανεύοντες ἐν καιρῷ ἀνομβρίας μετέβησαν εἰς τὴν Μονήν, καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἅγιον νὰ προσευχηθῆ. Ὁ Ἅγιος

προσευχηθεὶς μετὰ πίστεως καὶ δακρῦν καὶ εἰσακουσθεὶς παρὰ Θεοῦ, λύτρωσε τοὺς κατοίκους τοῦ αὐχμοῦ τῆς ἀνομβρίας.

Θαῦμα 3ον.

Εἰς τὴν θέσιν Λαγκαδά, εἰς τὰ κτήματα τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ ἄλλων γειτόνων ἐχόντων ἀγροικίας καὶ κτήματα συνορευόμενα μετὰ τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς, παρετήρησαν οἱ ἐν ταῖς ἀγροικίαις κατοικοῦντες, ὅτι κατὰ τὰς νύκτας εἰσῆρχοντο ἄγριοι βόες εἰς τὰ κτήματα καὶ ἐπροξένουν ζημίας. Ὅταν τὸ ἀντελαμβάνοντο οἱ ἐν ταῖς ἀγροικίαις οἰκοῦντες, ἔτρεχον νὰ τοὺς ἐκδιώξουν καὶ οἱ φαινόμενοι ἐκεῖνοι ἄγριοι βόες, ἀντὶ νὰ ἐξέλθουν ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῶν κτημάτων, κατήρχοντο ἀπὸ τινος ἀπότομους κρημνώδεις τόπους· τρέχοντες δὲ οἱ ἄνθρωποι νὰ τοὺς φθάσουν διὰ νὰ τοὺς ἐκβάλουν ἀπὸ τὴν εἴσοδο, ἐκινδύνευον νὰ κρημνισθῶσιν καὶ φονευθῶσι. Μετέβησαν καὶ ἀνήγγειλαν τοῦτο εἰς τὸν Ἅγιον, διαμένοντα τότε εἰς τὴν Μονήν, ὃς τοὺς παρηγόρησε καὶ τοὺς ἐνεθάρρυνεν εἰπὼν εἰς αὐτοὺς: Μὴ φοβεῖσθε τέκνα, ἔχετε θάρρος. Ἐγὼ θὰ ἔλθω νὰ ἐκδιώξω τοὺς ἀγρίους αὐτοὺς βόας. Νὰ ἠξεύρετε, δὲ ὅτι δὲν εἶναι ἀληθινοὶ βόες, ἀλλὰ φθονεροὶ δαίμονες εἰς τὴν μορφήν τῶν βοῶν, διὰ νὰ σᾶς πειράξουν. Ὅταν ἔλθωσιν εἰδοποιήσατέ με νὰ ἔλθω νὰ τοὺς ἐκδιώξω. Νύκτα τινὰ σεληνοφώτιστον, εἰσῆλθον οἱ φαινόμενοι βόες εἰς τὰ κτήματα καὶ ἤρχισαν τὴν ζημίαν. Ἐτρεξαν

εὐθὺς οἱ ἄνθρωποι καὶ εἰδοποίησαν τὸν Ὅσιον εἰ τὴν Μονὴν. Ὁ δὲ Ἅγιος, λαβὼν εἰς χεῖρας τὸν Τίμιον Σταυρὸν, ἔσπευσεν εἰς τὸν τόπον. Σταυρώσας τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ εἰπὼν: Σταυρὸς ὁ φύλαξ πάσης τῆς οἰκουμένης... Σταυρὸς Ἀγγέλων ἢ δόξα καὶ τῶν δαιμόνων τὸ τραῦμα· πλησίασε ἀφόβως, οἱ δὲ φαινόμενοι ἄγριοι βόες ἔμειναν ὡς νεκροί. Λαβὼν δὲ ἓνα ἀπὸ τὸ ὠτίον καὶ ἀκολουθοῦντων τῶν λοιπῶν ἔφθασαν εἰς τὸ πλησίον σπήλαιον, τὸ λεγόμενον Καλαμπάκα, τὸ ὁποῖο εἶναι μέγα καὶ βαθύτατο, καὶ λέγει εἰς τοὺς δαίμονας: Σᾶς προστάσσει ὁ Κύριος ἐκεῖνος ὅστις σᾶς ἐκρήμνισεν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, δι' ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου καὶ ἐλαχίστου δούλου Του Ἀρσενίου, καὶ κατέλθητε εἰς τὸ βάθος τούτου τοῦ σπηλαίου, καὶ νὰ μὴν ἐξέλθητε καὶ ἀδικήσητε τινὰ ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ Κύριος κατὰ τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, νὰ σᾶς ρίψῃ εἰς τὸ πῦρ τὸ τῆς γεέννης, ὅπου ὁ σκώληξ οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

Θαῦμα 4ον.

Καιρὸν τινα ὁ Ἅγιος μετέβαινεν ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως. Διερχόμενος ἀπὸ τὴν Λαγκάδα, ἔξωθεν τῆς ἀγροικίας τοῦ γέροντος Νικήτα Χανιώτου καὶ ἰδὼν οὗτος τὸν Πατέρα Ἀρσένιον, ἔτρεξε νὰ ἠσπάσθῃ τὴν δεξιάν του καὶ τῷ λέγει:

-Εἶχα Γέροντα τάξει νὰ ἔστελνα εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Χριστοῦ 21/2 ὀκάδες ἔλαιον διὰ τὰς κανδήλας τοῦ Ναοῦ. Μήπως εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ποὺ πηγαίνετε νὰ τὸ βάλω εἰς μπουκάλαν χιλιάρικην, νὰ τὴν τοποθετήσω γιὰ ἀσφάλειαν εἰς ἓνα καλάθιον καὶ νὰ τὴν φορτώσωμεν εἰς τὸ ζῶον; Δὲν ἔχει βάρος.

-Εὐχαρίστως γέρο Νικήτα, νὰ τὴν πάρω. Φέρε την, περιμένω.

Εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκόν του ὁ γερὸ Νικήτας, ἐπληροφορήθη ὅτι κατὰ λάθος τὴν μπουκάλαν τὴν ἔσπασαν τὰ παιδιὰ, καὶ δὲν εἶχε ἄλλην. Ἦρχισε νὰ φωνάζει καὶ νὰ μαλώνει τὰ παιδιὰ του. Ἀκούσας τὰς φωνὰς ὁ Ἅγιος κατήλθεν ἀπὸ τὸ ὑποζύγιον, καὶ εἰσελθὼν τοῦ γέρο-Νικήτα, ἔμαθε τὴν αἰτίαν καὶ τοῦ λέει: Μὴ στενοχωριέσαι, ἔχω ἐγὼ μέρος πάνω εἰς τὸ ζῶον. Κρέματα ἀδειον. Φέρε το ἐκεῖ νὰ τὸ ἀδειάσης καὶ θὰ τὸ ὑπάγω ἀσφαλῶς εἰς τὴν Μονήν. Ὅντως πῆγε ὁ γέρο Νικήτας καὶ τῷ δεικνύει ὁ Ὅσιος ἓνα καλάθι ἀδειανὸ καὶ τῷ λέγει: Ἀδειασέ το ἐκεῖ. Ναὶ σοβαρῶς τὸ λέγω, ἀδειασέ το ἐκεῖ καὶ μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε ὅτι τὸ λάδι δὲν θὰ καθῆ, ἀλλὰ ἀσφαλῶς θὰ φθάσῃ ἐκεῖ ποὺ τὸ ἔχεις τάξει. Πιστεύσας ὁ γέρο Νικήτας, ἀδειασε τὸ ἔλαιον εἰς τὸ καλάθι καὶ οὐδὲ ρανὶς ἐλαίου ἐχύθη, οὔτε αὐτὴν τὴν στιγμὴν, οὔτε κατὰ τὴν διάρκειαν ὅλης τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ ἔφθασεν εἰς τὴν Μονὴν ἀσφαλῶς, πρὸς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν ὄλων τῶν καλογραιῶν αἰτινες τὸ εἶδον.

Θαῦμα 5ον.

Ἡ μοναχὴ Μαρία Δημητρίου Σιφναίου ἐκ Παροικίας τῆς Πάρου, εἶχεν ἀδελφὴν 20ετῆ, ὀνόματι Ἑλένην. Αὕτη ἐνῶ ἦτο καλά, νύκτα τινά, ἐνῶ ἐκοιμᾶτο ξύπνησε μὲ ἀφόρητους πόνους καὶ στρέβλωσιν τοῦ προσώπου της, ἰδίως τοῦ στόματος. Οἱ ἰατροὶ τοὺς ὁποίους ἐκάλεσεν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν θεραπεύσουν. Οἱ φίλοι τοῦ πατρός της τὸν συνεβούλευσαν νὰ τὴν ὑπάγῃ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως ὅπου εὕρισκετο ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος καὶ θὰ τὴν θεραπεύσει ὁ Ἅγιος. Ἐτοιμάσθησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν Ἅγιον καὶ τὸ παρήγγειλε ὁ πατὴρ εἰς τὴν κόρην του τὴν μοναχὴν, γιὰ νὰ εἰδοποιήσῃ. Πληροφορηθεῖσαι τοῦτο αἱ ἀδελφαὶ κατεθορυβήθησαν καὶ παρήγγειλαν νὰ μὴν ὑπάγῃ, φοβηθεῖσαι μήπως εἶχε προσβληθῆ ἐκ τῆς ἐνσκηψάσης ταῖς ἡμέρας ἐκεῖνες λοιμικῆς νόσου. Τοῦτο μαθὼν ὁ Ὅσιος τὰς μὲν μοναχὰς καθυσύχασε, παρήγγειλε δὲ νὰ ὑπάγουν τὴν ἀσθενῆ. Καὶ ὅταν τὴν ἐπῆγαν, τὴν εὐσπλαχνίσθη, τὴν συνεπόνεσε καὶ λαβὼν τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ σταυρώσας αὐτὴν τρεῖς εἰς τὸ πρόσωπον, ὑγιᾶ τελείως ἀποκατέστησεν, ἥτις ηὐχαρίστει καὶ ἐδοξολογεῖ τὸν Κύριον καὶ τὸν Ἅγιον Ἀρσένιον μέχρι τέλους τῆς ζωῆς της.

Θαῦμα 6ον.

Γυνὴ τις Ἑλένη Δαβαρία ὀνόματι, κατοικοῦσα ἐν Παροικίᾳ ἀνέβαινε συχνάκις εἰς τὴν Μονήν, καὶ

έξετέλει διαφόρους έργασίας εις τὰς ἀδελφὰς τῆς Μονῆς. μίαν ἡμέραν τῆς λέει ὁ Ὅσιος:

-Τέκνον, ἐδῶ πού ἔρχεσαι καὶ ἐργάζεσαι, τί σοὶ δίδου αἱ ἀδελφαὶ διὰ τὸν κόπον σου; Σὲ πληρώνουν;

-Ὅχι, δὲν μοῦ δίδουν χρήματα διότι δὲν ἔχουν, ἀλλὰ μοῦ δίδουν ἄρτον, καφέ, ζάχαρη καὶ ἄλλα εἶδη.

-Ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἶδη πού σοῦ δίδουν, δίδεις εἰς κανένα πτωχόν, ὅταν σοῦ ζητήσῃ ἢ τύχει νὰ συναντήσῃς τινὰ εἰς τὴν ὁδόν.

-Ὅχι, Γέροντα, δὲν μοῦ ζητοῦν διότι γνωρίζουν ὅτι εἶμαι πτωχὴ, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸν δρόμον συνήντησα τινὰ νὰ μοῦ ζητήσῃ.

-Ἄκουσον τέκνον, ἐὰν θέλεις ὁ Χριστὸς νὰ εὐλογῇ καὶ σὲ καὶ τὰ ὀλίγα τρόφιμα πού σοῦ δίδουν, ὅταν συναντήσῃς τινὰ πτωχόν πεινασμένον καὶ σοῦ ζητήσῃ νὰ τοῦ δίδεις, ὡσαύτως ὅταν γνωρίζεις κανένα ὅτι εἶναι πτωχὸς καὶ ἔχει ἀνάγκην ἢ καμμίαν χήραν ἢ ὄρφανὸ νὰ πεινοῦν, μὴν περιμένεις νὰ σοῦ ζητήσουν. Δίδε μὲ εὐχαρίστηση καὶ μὴ φοβᾶσαι, ἀλλὰ νὰ πιστεύεις ὅτι ὁ Χριστὸς ἀοράτως θὰ εὐλογῇ τὰ ὀλίγα ὑπάρχοντά σου καὶ δὲν θὰ πεινάσῃς, οὔτε θὰ ὑστερηθῆς μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου.

-Εὐχαρίστως Γέροντα, εἰς ὅ,τι μοῦ εἶπες, θὰ σᾶς κάμω ὑπακοήν.

Βαλοῦσα μετάνοιαν καὶ ἀναχωρήσασα ἐκ τῆς Μονῆς, εἶχε μεθ' ἑαυτῆς καὶ 8 ἄρτους τοὺς ὁποίους τῆς εἶχον δώσει. Μόλις ἀπεμακρύνθη τῆς Μονῆς ἕως 500 μέτρα συναντᾷ τὸν γέροντα Δημήτριον Μαοῦνην, ὅστις τῆς ζήτησε ὀλίγο ψωμί, γιὰτὶ εἶχε νὰ φάει ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἡμέρα. Ἡ Ἑλένη ἀμέσως ἔβγαλε ἕνα ἄρτον ἀπὸ τὸ ταγάρι της καὶ τῷ ἔδωκε μὲ πολλὴν προθυμίαν. Ὅταν προχώρησε ἄλλα 500 μέτρα, βλέπει μία σύζυγο παρᾶ πὺρ μάζευε χόρτα, καθὼς ὁ σύζυγός της εἶχε 4 μέρες νὰ πιάσει ψάρια, ὅπως ἔμαθε ἡ Ἑλένη ἀφοῦ τὴν ρώτησε. Τότε, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ταγάρι της καὶ τῆς ἔδωσε 2 ψωμιά. Φθάσασα δὲ εἰς τὴν Παροικίαν, βλέπει παιδίον 4ετῆς κλαῖον, ἐπειδὴ πεινοῦσε καὶ ἡ μάνα του δὲν εἶχε νὰ τοῦ δώσει ψωμί, βλέπει καὶ τὴν μητέρα τοῦ παιδίου καὶ ἴστατο ἔσωθεν τῆς θύρας τοῦ σπιτιοῦ της μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια, προσευχομένη καὶ κλαίουσα. Λαμβάνει τότε ἕνα ἄρτον καὶ τὸ δίδει εἰς τὸ παιδίον. Ἡ δὲ Ἑλένη, φθάσασα εἰς τὴν οἰκίαν της ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ταγάρι της τὰ πράγματα καὶ βλέπει ὅτι οἱ ἄρτοι, ἀντὶ νὰ ἦσαν 4, δὲν λιγόστεψαν, ἔμειναν 8. Θαυμάσα εἰς τὸ γεγονός, ἐπιστρέφει πάραυτα εἰς τὴν Μονὴν συγκεκινημένη καὶ δακρῦουσα πίπτει γονυκλινῆς εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ὁσίου καὶ διηγεῖται τὸ θαῦμα εὐχαριστοῦσα τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον.

Θαῦμα 7ον.

Εύρισκόμενος ὁ Ἅγιος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ Γέροντός του Δανιήλ, ἡμέραν τινὰ λέγει ὁ Γέρον Δανιήλ: Νὰ ὑπάγωμεν τέκνον, εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἐν τῇ Σκήτῃ Ἰβήρων ἀδελφῶν. Ἀπήντησεν ὁ Ἀρσένιος, παῖς ἔτι ὢν τότε: Νὰ εἶναι εὐλογημένον. Μόλις προχώρησαν λίγο εἰς τὸ δάσος ἀπὸ τὸ ἔξωθι τῶν Καρεῶν κελλίον αὐτῶν, λέγει ὁ Ἀρσένιος πρὸς τὸν Γέροντα: Γέροντα, ἄς ὑπάγωμεν ἀπὸ ἄλλον δρόμον εἰς τὴν Σκήτην, διότι ἀπὸ ἐδῶ θὰ κινδυνεύσωμεν. Ἀλλὰ ὁ Γέρον Δανιήλ δὲν ἔδωκε προσοχὴν καὶ μόλις προχώρησαν λίγο, εὐρέθησαν πρὸ μεγάλης πυρκαϊᾶς, ἣτις τοὺς περικύκλωσε καὶ διέτρεξαν μέγαν κίνδυνον. Καὶ ὁ μὲν Ἀρσένιος ἐξῆλθεν ἀβλαβῆς, ἀλλὰ ὁ Γέρον Δανιήλ ἐτραυματίσθη εἰς τὸν πόδα· καὶ τὸ μὲν τραῦμα ἐθεραπεύθη, ἡ δὲ οὐλὴ τοῦ τραύματος παρέμεινεν ἄχρι θανάτου.

Θαῦμα δον.

Ὁ Μακράκης, εὐρισκόμενος εἰς Πάρον, μετέβη εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως, διὰ νὰ γνωρίσει τὸν Πατέρα Ἀρσένιον καὶ νὰ ἐξομολογηθῇ. Ἦρξις νὰ ἐξομολογηθῆται, ἀλλὰ ἀντὶ νὰ ἐξομολογηθῆ με ταπείνωσι καὶ συντριβῇ καρδίας τὰς ἀμαρτίας του, ἤρξις νὰ διηγῆται τὰ κατορθώματά του καὶ ὅτι ἐλέγχει τοὺς ἀμαρτάνοντας καὶ ἰδίως τοὺς ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς, ἄρχοντας καὶ δημοσιεύει μετὰ θάρρους τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. Ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος μὲ πραότητα τῷ εἶπεν:

-Ἄκουσον τέκνον. Πρέπει νὰ γνωρίζεις ὅτι εἰς τὴν ἔξομολόγησιν οἱ ἄνθρωποι ὁμολογοῦν τὰ ἁμαρτήματά των καὶ ὄχι τὰ κατορθώματά των. Τὸ ὅτι κηρύττεις καλὸν καὶ θεάρεστον ἐστίν, ἀλλὰ νὰ κηρύττης μετὰ ταπεινώσεως καὶ οὐκ ὑπερηφανείας. Τὸ δὲ νὰ ἐλέγχῃς καὶ νὰ δημοσιεύῃς τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων, τοῦτο οὐ μόνον δὲν οἰκοδομεῖ, ἀλλὰ κρημνίζει καὶ προξενεῖ βλάβην εἰς ἐσὲ καὶ εἰς τοὺς ἀκροατάς σου. Πρόσεχε σεαυτῷ καὶ ἐὰν θέλεις νὰ ὠφεληθῆς καὶ νὰ ὠφελήσῃς, νὰ βλέπεις τὰ δικά σου ἁμαρτήματα καὶ ὄχι τῶν ἄλλων. Μὴν κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Νὰ προσεύχεσαι μετὰ ταπεινώσεως, καὶ νὰ κάνεις καὶ μερικὰς γονυκλυσίας.

-Αἱ μετάνοιαι εἶναι διὰ τοὺς καλογήρους. Ἐγὼ ἔχω ἀνώτερο καὶ ὑψηλότερο ἔργο, τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐλέγχω καὶ κατακρίνω τοὺς ἁμαρτάνοντας.

-Ὁφειλες ἄνθρωπε νὰ ταπεινωθῆς καὶ ὑπακούσης διὰ νὰ μὴν σὲ ταπεινώσει ὁ Κύριος, ὅστις ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι Χάριν. Γίνωσκε ὅτι γόνυ ὄπερ δὲν κάμπτεται, συντρίβεται.

Καὶ πράγματι, ἀναχωρήσας ὁ Μακράκης τῆς Μονῆς, καθήμενος ἐπὶ ἡμιόνου, μόλις κατήλθε τῆς Μονῆς ὀλίγα μέτρα ἔπεσε καὶ ἔθλασε τὸν πόδα του κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ Ἁγίου. Ἀλλὰ οὔτε συνετίσθη, οὔτε κὰν ἐπῆγε εἰς τοὺς γιατρούς, παθὼν ἐκ γαγγραινης

ἀπέκοψαν τὸν πόδα ἐκ τοῦ μηροῦ του καὶ ἔμεινε
κωλός.

Καθ' ἣν ὥραν ὁ Μακράκης ἀνεχώρει ἐκ τῆς Μονῆς, ὁ
Πατὴρ Ἀρσένιος προεῖπεν εἰς τινὰς παρεσιῶτας: Νὰ
ἤξεύρετε ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πάσχει ἐξ ἐωσφορικῆς
ὑπερηφανείας, θὰ πέσει εἰς πλάνας καὶ θὰ προξενήσει
σχίσμα καὶ βλάβην εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Θαῦμα 9ον.

Ὁ Πατὴρ Δανιὴλ ὁ Σμυρναῖος, διηγεῖτο:

Ὅτε εἰς παιδικὴν μου ἡλικίαν ἦλθον εἰς Πάρον καὶ
ἐξωμολογήθην τὸν παρεκάλεσα νὰ μείνω μαζί του
ἀλλὰ δὲν μὲ ἀφῆκε. Μοῦ εἶπε τὰ ἐξῆς: Νὰ ἐπιστρέψης
τέκνον μου εἰς τὴν Σμύρνην, νὰ τελειώσεις τὸ
Γυμνάσιον καὶ κατόπιν θὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος,
θὰ παραμείνεις εἰς τινὰς Μονάς, θὰ γίνεις μοναχός,
καὶ τελευταῖον θὰ καταλήξῃς εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ
Ἄθωνος, νὰ ἀσκητεύσεις καὶ ἐκεῖ θὰ λάβεις τὸ
μακάριον τέλος.

Ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Θαῦμα 10ον.

Εἰς τὴν Μάρπισσαν τῆς Πάρου ἦτο πλούσιός τις, ὁ
πλουσιώτερος τῆς περιφέρειας, Δελαγραμμάτης
ὄνόματι, ἀλλὰ ἦτο φιλάργυρος, ψεύστης, πλεονέκτης,
ἄδικος καὶ ἠδίκηκε τοὺς πτωχοὺς, τὰς χήρας, ὀρφανὰς,

τοὺς ἐργάτας καὶ ὑπηρέτας του. Ἡ γυνή του, ὡς ἐνάρετος καὶ θεοφοβουμένη, ἐβοήθη καὶ ἤλεε τοὺς πτωχοὺς, τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ κρυφίως, διότι τὴν ἠπεῖλει ὅτι θὰ τὴν φονεύσει ἢ θὰ τὴν ἐκδιώξει.

Πληροφορηθεὶς ταῦτα ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος, τῷ παρήγγειλε νὰ παύσει τοιαύτη συμπεριφορά, διότι εἰδάλλως ὁ Κύριος, ὁ Ὅποῖος πολλάκις ἀργεῖ ἀλλὰ οὐδέποτε λησμονεῖ, θὰ τὸν φέρει εἰς τὴν θέσιν τῶν πτωχῶν, νὰ πεινᾷ, νὰ ζητῇ καὶ οὐδεὶς νὰ τοῦ δίδει, οἱ δὲ πτωχοὶ τοὺς ὁποίους τώρα ἀδικεῖ θὰ τοὺς δώσει ὁ Κύριος ὅλα τὰ ἀγαθὰ. Ἀλλὰ ὁ ἄδικος καὶ ἄσπλαχνος δήμαρχος πεπωρωμένην ἔχων τὴν συνείδηση αὐτοῦ, ἀντὶ νὰ συνεισθῇ περισσότερο ἐσκληρύνθη καὶ ἔγινε ἀδικώτερος. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν συνήντησε καθ' ὁδὸν ὁ Ἅγιος τὴν σύζυγον τοῦ Δημάρχου, ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ παραπονῆται κατὰ τοῦ συζύγου της. Ὁ Ἅγιος ἀφ' οὗ τὴν ηὐλόγησε τὴν παρηγόρησε καὶ κατόπιν τὴν ἐνεθάρρυνε καὶ τῆς ἐπανελάβε ὅτι εἶχε μηνύσει στὸν σύζυγό της. Καὶ πράγματι, δὲν παρήλθον πολλὰ ἔτη καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἠδίκησεν ὁ πλούσιος Δήμαρχος, τοὺς ηὐνόησεν ὁ Θεὸς καὶ πλούτισαν καὶ εὐγνώμονες πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ Δημάρχου ἡ ὁποία πολλάκις τοὺς εἶχεν ἐλεήσει, τὴν ἐβοήθουν εἰς ὅλα. Ἀλλὰ τὸν ἄδικον Δήμαρχον, καθὼς ἐκεῖνος οὐδένα ἤλεε, οὐδεὶς τὸν ἤλεησε καὶ ἀπέθανεν ἐκ τῆς πείνης καὶ τῶν στερήσεων.

Θαῦμα 11ον.

Εἰς λιτανεῖαν τινὰ τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ Ὅσιος πρὸς κατάπαυσιν λοιμικῆς νόσου, παρηκολούθησε καὶ τις Ἀρμένιος, ὅστις εἶχεν ἔλθει εἰς Πάρον δι' ὑποθέσεις του. Ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος ἐκράτει εἰς χεῖρας Σταυρόν, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς λιτανείας, προσήρχοντο οἱ Χριστιανοὶ καὶ προσεκύνουν τὸν Σταυρόν, ἀσπαζόμενοι καὶ τὴν χεῖρα τοῦ Ἁγίου. Προσῆλθε καὶ ὁ Ἀρμένιος, ἀλλὰ μετὰ φόβου. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἅγιος, τῷ λέγει: Πρόσελθε τέκνον, μὴ φοβοῦ ἂν καὶ δὲν εἶσαι Ὁρθόδοξος, εἶσαι καὶ σὺ τέκνον τοῦ Χριστοῦ. Ἐκπληκτος ἐγένετο ὁ Ἀρμένιος, διότι οὔτε αὐτὸς γινώριζε τὸν Ἅγιον, οὔτε ὁ Ἅγιος αὐτόν.

Θαῦμα 12ον.

Ὁ ἐκ Παροικίας Γεώργιος Καλακῶνας, μετέβη πρὸς τὸν Ἅγιον διὰ νὰ ἐξομολογηθῆ. Ἀφ' οὗ ἐξομολογήθη τὰς ἄλλας ἁμαρτίας του, ἀφῆκε μίαν ἁμαρτίαν. Ὁ δὲ ἅγιον, γινώσκων αὐτό, τῷ λέει:

-Ἐξωμολογήθης τέκνον μου τὰς ἁμαρτίας σου;

-Ναὶ Γέροντα.

-Μήπως ἀφῆκες καμμίαν ἁμαρτίαν ἀνεξομολόγητον, γιὰ στοχάσου;

-Ὅχι Γέροντα, ὅλας τὰς εἶπα.

-Ἀλλὰ τὰ λεμόνια ποὺ ἔκλεψες δὲν τὰ ἐξωμολογήθης.

Τότε, γονυπέτησε ενώπιον τοῦ Ἁγίου, ὁμολόγησε τὴν κλοπὴν, καὶ ζήτησε μετὰ δακρῦων τὴν συγχώρηση.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔγινε αἰτία ὥστε πᾶς προσερχόμενος εἰς ἐξομολόγησιν νὰ ἐξομολογῆται ὅλα τὰ παραπτώματά του.

Θαῦμα 13ον.

Εἰς τὴν Πάρον εἶχεν ἔλθει Ἑλληνας τις ὁμογενῆς, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως, οὐκ ἐξ εὐλαβείας, ἀλλὰ ἐκ περιεργείας. Φθάσας εἰς τὸ προαύλιον τῆς Μονῆς, βλέπει ἄνωθεν τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, εἶς τι παράθυρον, νέαν τινὰ καλογραίαν εὐειδῆ τὴν ὄψιν, ποτίζουσα βασιλικόν. Ὡς ἀνευλαβῆς καὶ ἐμπαθῆς, ἐτρώθη εὐθὺς εἰς ἔρωτα, καὶ ζήτησε κατ' ἀρχὴν τὴν προεστῶσαν τῆς Μονῆς, ἣτις τὸν παρέπεμψεν εἰς τὸν Πατέρα Ἀρσένιον. Παρουσιασθεὶς μὲ τρόπο ἀνθαδέστατον ἐζήτησε νὰ τοῦ δώσουν τὴν μοναχὴν ἐκείνην, ἀλλιῶς πολλὰ κακὰ θὰ προξενούσε εἰς τὴν Μονήν. Ὁ Ἅγιος τὸν νουθέτησε μὲ πραότητα καὶ ἡμερότητα, μὲ τρόπον γλυκύτατον καὶ εὐγενέστατον. Ἀλλὰ ὁ νέος ἐκεῖνος, ἐξεμάνη καὶ μετὰ θυμοῦ ἠπειλεῖ καὶ τὸν Ἅγιον καὶ φεύγων ὡς ἐξεστηκῶς, ἠπειλεῖ ὅτι θὰ ἐπέστρεφε νὰ πάρει διὰ τὴν βίας τὴν μοναχὴν. Καὶ ὁ Ἅγιος μὲ πραότητα εἶπε: Παῦσον ὃ τέκνον τὰς ἀπειλάς, καὶ μετανόησον, ἀλλιῶς θὰ μείνει ἀκίνητος καὶ παράφρων. Πράγματι, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔμεινε παράλυτος καὶ παράφρων,

καὶ βασταζόμενος ὑπὸ τεσσάρων μετεφέρθη εἰς τὸ ἄσυλον τῶν ἀνιάτων καὶ ἐκεῖ κακῶς ὁ κακὸς ἐξέφυξε. Ὁ δὲ Ἅγιος, συνεβούλευσε τὰς μοναχὰς τοῦ λοιποῦ νὰ μὴν θέτουν ἄνθη εἰς τὰ παράθυρα καὶ νὰ μὴν παρακύπτουν ὡσὰκις ὑπάρχουν ξένοι ἐκ τῶν παραθύρων.

Θαῦμα 14ον.

Γυνὴ τις ὀνόματι Γραμματικὴ Σιλβέστρου, μεταβαίνουσα πολλάκις πρὸς ἐξομολόγησιν, ἔχουσα φθόνον ἐναντίον ἄλλης γυναικὸς, κατηγορεῖ καὶ ἐσυκοφάντει ταύτην εἰς πολλούς, ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν ἐξομολόγησιν. Ὁ Ἅγιος τὴν συνεβούλευσε νὰ παύσει νὰ φθονῇ καὶ νὰ συκοφαντῇ, ἀλλὰ αὐτὴ ἐπέμενε. Ἡμέραν τινὰ μετέβη ἢ συκοφαντηθεῖσα εἰς τὸν Ἅγιον μετὰ δακρύων καὶ παρεκάλει αὐτόν:

-Τί νὰ κάμω Πάτερ; Πῶς νὰ φυλαχθῶ ἀπὸ τὰς συκοφαντίας τῆς γυναικὸς ταύτης τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἔθιξα, οὐδὲ κακὸν λόγον εἶπον αὐτῇ ἢ κατ' αὐτῆς καὶ μᾶλλον τὴν ἔχω εὐεργετήσει;

-Μὴ λυπεῖσαι τέκνον. Ἐξακολούθει νὰ εὐχεσαι ὑπὲρ αὐτῆς καὶ νὰ τὴν εὐεργετῇς καὶ ὁ Θεὸς σύντομα θὰ σὲ ἀπαλλάξῃ, διότι δὲν μετανοεῖ.

Πράγματι, μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ἠσθένησεν ἡ συκοφάντις, ἐξώδευσε τὴν περιουσίαν τῆς εἰς

φάρμακα καὶ ἰατροὺς, ὑστερήθη καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου καὶ τελευταῖον ἐτυφλώθη καὶ ἀπέθανε τυφλή.

Θαῦμα 15ον.

Εἰς τὴν Παροικίαν, ἦτο ἀλιεύς τις ὀνόματι Νικόλαος Τσαντάνης ἢ Κολολόμπας. Οὗτος ἦτο πολὺ βλάσφημος καὶ ἀσεβής. Ἀνέβη ποτὲ εἰς τὴν Μονὴν μετὰ ἄλλων καὶ ἐξομολογηθεὶς καὶ νουθετηθεὶς παρὰ τοῦ Ἁγίου νὰ παύσει τὴν βλασφημίαν, αὐτὸς ἀσυνειδήτως καὶ ἀυθαδῶς ἀπήντησεν εἰς τὸν Ἅγιον ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ παύσει νὰ βλασφημῇ διότι ἐὰν δὲν βλασφημῆσει, ἡ βάρκα του δὲν γεμίζει ψάρια. Τότε, ὁ Ἅγιος, ἀποβαλὼν τὴν συνήθη του πραότητα μετ' ἀγανακτήσεως τῷ λέγει: Ὑπαγε ἀσεβέστατε, καὶ κατὰ τὴν σκληρότητα καὶ ἀμετανόητόν σου καρδίαν θὰ πνιγῆς καὶ θὰ εἶναι ἡμέρα Σάββατον. Ὅπερ καὶ ἐγένετο. Εὕρισκόμενος οὗτος εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀντιπάρου ἐν ὥρᾳ γαλήνης, ἐσχίσθη ἡ λέμβος του εἰς τὸ μέσον καὶ ἐπνίγη μόνος αὐτός.

Θαῦμα 16ον.

Εἰς ἀγροικίαν τῆς Λαγκάδας, κατῶκει ὁ ἐκ Λευκῶν Γεώργιος Ροῦσσοσ ἢ Λύκος, μεγαλοκτηματίας. Πλὴν ὅμως ἐδυστύχει καὶ ἐστερεῖτο, διότι τὰ κτήματά του δὲν ἐκαρποφόρουν. Εἰς τοιαύτην τὴν κατάστασιν εὕρισκόμενον μετέβη εἰς τὸν Ἅγιον καὶ ὁ Ἅγιος τῷ λέγει: Αὐτὸ τὸ παθαίνεις διότι κλέπτεις καὶ ἀδικεῖς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Δὲν γνωρίζεις ἀνόητε ὅτι ὁ

Θεὸς μισεῖ τὴν ἀδικίαν καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἀδίκους; Δὲν ἤκουσες ὅτι ὁποῖος ἀρπάζει τὰ ξένα χάνει καὶ τὰ δικά του; Ὑπαγε, μετανόησον, ἐπίστρεψε ὀπίσω τὰ ἀδικηθέντα, ζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ ὅσους ἠδίκησες καὶ παῦσε τοῦ λοιποῦ τὰς ἀδικίας καὶ ὁ Θεὸς θὰ σοῦ στείλει τὰς εὐλογίας του καὶ θὰ πλουτίσεις καὶ θὰ εὐτυχίσεις. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τοῦ σπόρου, νὰ μὲ πάρεις εἰς τὰ κτήματά σου, τὰ ὁποῖα θὰ σπείρεις. Πράγματι ἔτσι ἔγινε, καὶ τὴν περίοδο τῆς σπορᾶς, τὸν πῆρε μὲ τὸ ζῶόν του εἰς τὰ κτήματά του καὶ ἐτέλεσεν ὁ Ἅγιος ἀγιασμόν, καὶ ἀφοῦ ῥάντισε τὰ κτήματα, πῆρε μὲ τὴν φούχτα του σιτᾶρι καὶ τὸ ἔσπειρε μόνος του. Κατόπιν πῆρε τὸ ἄροτρον μὲ τοὺς βόας καὶ ἐποίησε διὰ τοῦ ἀρότρου σημεῖον Σταυρόν, καὶ λέγει εἰς τὸν Ροῦσσον: Τώρα σπείρε κανονικῶς, καὶ τὰ χωράφια σου θὰ καρποφορήσουν. Τόση δὲ καρποφορία ἐγένετο, ὥστε αἱ ἀποθήκαί του ὑπερεπλήρωθησαν ἀπὸ καρποῦ σίτου οἴνου καὶ ἐλαίου, τὰ ζῶά του, οἱ βόες τὰ πρόβατα οἱ μελισσῶνες ἐπλήθυναν, ὥστε εἰς ὀλίγον χρόνον, ὁ γέρων Ροῦσσοσ ἔγινε εὐτυχῆς καὶ πολλοὺς ἔσωσεν διὰ τῆς ἐλεημοσύνης.

Ἀλλὰ ἡ εὐτυχία ὀλίγα ἔτη διήρκησε, διότι ὁ Ροῦσσοσ μεθυσθεὶς ἐκ τῆς εὐτυχίας του καὶ μὴ ἀρκούμενος εἰς ἐκεῖνα ποῦ τοῦ ἔδιδεν ὁ Θεός, ἤρχισεν καὶ πάλιν νὰ κλέπτει, καὶ διὰ τοῦτο ἔπεσε καὶ πάλιν ὀργὴν Θεοῦ ἐπ' αὐτὸν καὶ εἰς τὰ ὑπάρχοντά του. Βλέπων τὴν συμφορὰν του προσέτρεξε πάλιν εἰς τὸν Ἅγιον. Ὁ

Ἅγιος, τῷ λέγει: Ἄθλιε, γίνωσκε ὅτι ἐπειδὴ εἰς τὴν εὐεργεσίαν ποῦ σοῦ ἔκαμεν ὁ Θεὸς ἐφάνης ἀχάριστος, Χεὶρ Κυρίου ἔρχεται ἐπὶ σέ, τὰ ὑπάρχοντά σου θὰ τὰ λάβουν ἄλλοι, σὺ δὲ θὰ ἀποθάνης ἐκ τῆς πείνης, τὸ δὲ σῶμά σου θὰ καταφαγοθῆ ὑπὸ τῶν φθειρῶν.

Πράγματι. Δὲν παρήλθον ἱκαναὶ ἡμέραι καὶ αὐτὸς ἠσθένησε, τὰ ὑπάρχοντά του διηρπάγησαν, αὐτὸς ἔστερεῖτο τοῦ ἄρτου, πρὶν δὲ ἀποθάνει τὸ σῶμά του καὶ ἡ κλίνη του ἐκαλύφθησαν ὑπὸ τῶν φθειρῶν, αἵτινες κατέφαγον τὸ μιαρὸν τοῦ σῶμα, καὶ οὕτω κακῶς ὁ κακὸς ἀπέθανε. Οἱ δὲ ψεῖρες μάλιστα τὸν συνόδευσαν μέχρι τοῦ τάφου.

Θαῦμα 17ον.

Ὁ Κωνσταντῖνος Μαύρης ἐκ Παροικίας, κατηγορήθηκε ψευδῶς ὅτι ἔκλεψε χρήματα πλουσίου τινὸς εἰς τοῦ ὁποίου τὸν οἶκον ἔμενε. Μὴ δυνηθεὶς παρὰ τὰς διαμαρτυρίας του νὰ ἀποδείξει τὴν ἀθωότητά του ἐκλείσθη εἰς τὰς φυλακάς· ἠναγκάσθη δὲ νὰ πωλήσει τὸ ἓνα καὶ μοναδικὸν κτῆμα τὸ ὁποῖον εἶχε καὶ πλήρωσε τὸ ὑποτιθέμενο χρέος καὶ ἔμενε φτωχότατος. Κατέφυγεν εἰς τὸν Πατέρα Ἀρσένιον διὰ νὰ ἐξομολογηθῆ καὶ νὰ παρηγορηθῆ. Ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος τῷ εἶπεν: Μὴ λυπεῖσαι τέκνον μου διὰ τὴν ἀδικίαν ποῦ σοῦ ἔκαμαν. Ὑπαγε εἰς τὴν εὐχὴν μου καὶ μετὰ ὀλίγας ἡμέρας, ὁ Θεὸς θὰ σοῦ ἀποδώσει τὸ δίκαιον καὶ δι' ἐκεῖνα ποῦ ζημιώθηκες καὶ λάβεις ἑκατονταπλασίως περισσότερα. Πράγματα, μετὰ

ὀλίγας ἡμέρας τῷ παρουσιάσθησαν τόσαι πολλαὶ ἔργασίαι καὶ ἐργολαβίαι δι' οἰκοδομᾶς ἐν Πάρῳ καὶ Ἀντιπάρῳ, καὶ κέρδισε ἐντὸς ὀλίγου τόσα χρήματα ὥστε ἠγόρασε 3 μεγάλα κτήματα καὶ προίκισε τὰς 3 θυγατέρας του. Μετέβη δὲ καὶ εἰς τὸν Ἅγιον καὶ τὸν εὐχαρίστησε θερμότερα.

Θαῦμα 18ον.

Συγγενῆς τις τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου, ἔχων υἱὸν πάσχοντα ἐκ φθίσεως καὶ ἄλλων ἀσθενειῶν, ἔχοντα ὄψιν κίτρινην χλωμὴν, φαινόμενον ὡς σκιὰν καὶ ὡς ἄταφον νεκρὸν, καὶ φέροντα κάπα καινούργια, τὸν ἔφερον εἰς τὸν Ἅγιον. Ἡμέραν τινὰ τῷ λέγει ὁ Ἅγιος: Πολὺ ὠραίαν κάπα φορεῖς. Δὲν μοῦ τὴν δίδεις νὰ τὴν φορέσω καὶ ἐγώ; Ὁ ἀσθενὴς τοῦ τὴν ἔδωσεν. Ὁ Ἅγιος τὴν ἐνεδύθη καὶ κατόπιν ἀπὸ δύο λεπτὰ τὴν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ἀσθενή, ὁ ὁποῖος μόλις τὴν ἐνεδύθη ἔγινε ἐντελῶς ὑγιῆς. Ἡ ὄψις τελείως ἤλλαξε. Ἔγινε φαιδρά, ἰλαρά, ῥοδοκόκκινος, καὶ ὁ ἀσθενὴς ἠσθάνθη νέας δυνάμεις καὶ ἔγινε ἐντελῶς καλά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Θαύματα τοῦ Ἁγίου μετὰ θάνατον.

Θαῦμα 1ον.

Γυνή τις, ἔχουσα παιδίον τυφλὸν ἐκ γενετῆς, ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ Ἁγίου, ὅτε ἐκτίσθη ὁ πρῶτος μικρὸς ναὸς εἰς τιμὴν τοῦ Ὁσίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦτο ὁ τάφος του, ἔχουσα πίστιν εἰς τὸν ἅγιον παρέλαβε τὸ τυφλὸν παιδίον καὶ προσέτρεξεν εἰς τὸν τάφον παρακαλοῦσα μετὰ δακρῦων νὰ δώσῃ τὸ φῶς εἰς τὸ παιδί της. Ἀφοῦ ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν προσηυχήθη καταβρέχουσα τὸν τάφον ἐκ τῶν δακρῦων της, ἐξῆλθε τοῦ τάφου. Τότε, λέει τὸ παιδίον: Μάννα, τί εἶναι ἐκεῖνο; Καὶ συγχρόνως κύπτει χάμω καὶ λαμβάνει εἰς τὴν χεῖρά του μικρὰν βελόνην. Βλέπει ἡ μητέρα ὅτι οἱ κεκλεισμένοι ὀφθαλμοὶ τοῦ τέκνου τῆς ἠνεώχθησαν, ἐπιστρέφει εἰς τὸν τάφον καὶ μὲ φωνὰς μεγάλας ἐδοξολόγησε τὸν Ἅγιον.

Θαῦμα 2ον.

Ἔτερα τις γυνὴ ἐξ Ἀγγεριῶν Πάρου, ἔχουσα παιδί παράλυτο, παραλαβοῦσα αὐτὸ προσέτρεξε καὶ αὐτὴ μετὰ πίστεως εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου. Μετὰ τὸ τέλος τῆς παρακλήσεως τὸ παιδί ἠγέρθη τελείως ὑγιές, καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ εἰς ἐκπληξιν καὶ θαυμασμὸν τῶν παρισταμένων.

Θαῦμα 5ον.

Ὅμας ληστοσυμμοριτῶν ἦλθε ποτὲ εἰς Πάρον καὶ ἐν καιρῷ νυκτὸς ἀνῆλθε εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως, ὁ δὲ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἐκτύπησε τὴν θύραν, ἀπαιτώντας νὰ τοῦ δώσουν ὅλα τὰ τιμαλφὰ τῆς

Μονῆς καὶ τὰς νέας καλογραίας. Οἱ μοναχαὶ ἀρχικὰ δὲν ἤθελαν καὶ τοὺς κατέβασαν μὲ ἓνα καλάθι τροφίμα. Ἀλλὰ οἱ ληστὲς ἐπέμεναν νὰ τοὺς ἀνοίξουν, ἀλλιῶς θὰ ἔκαιγαν τὴν Μονήν. Τότε, ἀνοίξαν τὴν θύρα, ἀλλὰ μὲ τὸ πού εἰσῆλθον ὑβρίζοντες καὶ βλασφημοῦντες, τὰ πόδια των παρέλυσαν καὶ μπορούσαν νὰ σαλεύσουν. Ἔμειναν ἀκίνητοι. Τότε, κατάλαβαν τὸ λάθος του καὶ ζήτησαν συγχώρεση ἀπὸ τὶς μοναχὲς, καὶ βοήθεια ἀπὸ τὸν Ἅγιο. Τότε, ἐλύθησαν ἀπὸ τὰ δεσμὰ των, ἔκαμαν ἐδαφίαιαις μετάνοιαν, φίλησαν τὸ χέρι τῆς ἡγουμένης, καὶ προσκύνησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ δὲ ἀρχηγός, ἔδωσε στὴν ἡγουμένη μία σακκούλα μὲ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα καὶ ἄλλα τιμαλφὴ καὶ κοσμήματα καὶ τῆς εἶπεν: Αὐτὰ τὰ χαρίζω εἰς τὴν Μονήν. Δι' ἐμὲ εἶναι ἄχρηστα. Ἀπεφάσισα νὰ ἀφήσω τοὺς συντρόφους μου καὶ θὰ γίνω καλόγηρος. Παρακαλῶ, ποῖος εἶναι ὁ Ἅγιος ποῦ σὰς προστατεύει; Ἡ ἡγουμένη τὸν ὁδήγησε εἰς τὸν τάφον τοῦ Ὁσίου. Ὁ ἀρχιληστής, γονυπετήσας, ἠσπάσθη μετὰ πολλῶν δακρῦων τὸν τάφον, ζήτησας συγχώρησιν καὶ ἀπελθὼν ἀφῆκε τὴν ληστρικὴν ζωὴν καὶ ἔγινε ἐνάρετος μοναχός.

Θαῦμα 4ον.

Παιδίον 8ετὲς, Γεώργιος Βαζαῖος, ἐκ Μαρμάρων τῆς Πάρου, μετέβη μετὰ τῆς μητρός του εἰς τὴν Μονήν τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς θείας τους μοναχῆς Θεοφανοῦς. Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Μονῆς δὲν

ἐπιτρέπεται ἐντὸς τῆς Μονῆς ἄνω τῶν 5 ἐτῶν παιδίον νὰ κοιμηθῆ ἐντὸς τῆς, ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν ἔξω τῆς Μονῆς ξενῶνα διὰ ἄνδρας. Νύκτα τινὰ ζύπνησε τὸ παιδίον, ἐξῆλθε τοῦ δωματίου του καὶ βλέπει εἰς τὰ σκαλοπάτια τοῦ ξενῶνος γέροντα λευκογένειον μετρίου ἀναστήματος ὀλίγον κυρτωμένον καὶ ἐφοβήθη. Ὁ γέρον τῷ λέγει: Μὴ φοβεῖσαι παιδί μου. Ἐγὼ κάθομαι καὶ σὲ φυλάττω. Μένω ἐδῶ καὶ εἶμαι φύλαξ καὶ τῶν καλογραιῶν. Τὸ παιδί ἔλαβε θάρρος καὶ ἐπέστρεψε καὶ ἀπεκοιμήθη ἡσυχον. Τὸ πρῶν διηγήθη τοῦτο εἰς τὴν μητέρα καὶ θεῖαν του καὶ κατάλαβαν ὅτι ὁ γέρον ἦταν ὁ Πατὴρ Ἀρσένιος, τὸν ὁποῖον καὶ ἄλλοι κατὰ καιροὺς εἶδον πέρα τῆς Μονῆς νὰ τὴν περιέρχεται ὡς φύλαξ αὐτῆς.

Θαῦμα 5ον.

Κατὰ Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον τοῦ 1925 ἠσθένησα ἀπὸ ἐλώδεις πυρετούς. Εἰσήχθην εἰς τὸ νοσοκομεῖον Εὐαγγελισμὸς καὶ ὑπέστην ἐγχείρησιν. Τὴν 4η ἡμέρα ὑπέστην κρίσιν καὶ ἦλθον εἰς κίνδυνον. Οἱ γιατροὶ σήκωσαν τὰ χέρια ψηλά. Δὲν εἶχαν κάτι ἄλλο νὰ κάμουν. Δὲν παρῆλθον ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ με ἐπεσκέφθη ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ Νικόλαος Γεωργιάδης, μαθητὴς τοῦ Ὁσίου Ἀρσενίου. Μαθὼν τὰ συμβάντα, μοὶ λέγει: Ἔχε ὑπομονὴν καὶ περίμενε ὀλίγον. Ἐφυγε βιαστικά. Ὑπέθεσα ὅτι ὑπάγει νὰ φέρει γνωστὸν του γιατρὸν καὶ παρηγορήθην κάπως. Ἀλλὰ ἐνῶ ἀνέμενα, ἐξαίφνης, ὅπως παραδόξως καὶ

ἀνελπίστως ἠσθάνθην τὸν ἑαυτὸν μου τελείως ὑγιᾶ,
εὐχαρι καὶ ἔλαφρόν. Ἐνῶ ἠπόρουν, ἐπέστρεψεν ὁ
Πατὴρ Νικόλαος ἰδρωμένος καὶ κατακόκκινος καὶ
μαθαίνοντας πὼς ἤμουν ἐντελῶς καλὰ μοὶ λέει:

-Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος σὲ ἔκαμε καλὰ. Ὅτε μοὶ εἶπον οἱ
ἰατροὶ ὅτι ἡ κατάστασις σου ἦτο δεινὴ, καὶ θὰ
προέβαινον εἰς νέαν ἐγχείρησιν ὁπότε καὶ ἐκεῖνοι δὲν
εἶχον βεβαίας ἐλπίδας περὶ τῆς σωτηρίας σου,
ἐνεθυμήθην τὸν Ἅγιον Ἀρσένιον, ὅτι εἰς πολλὰς
περιστάσεις μὲ ἐβοήθησε καὶ ἔσπευσα δρομαίως εἰς
τὸν ναόν, εἰσῆλθον εἰς τὸ ἱερόν καὶ γονυπετήσας τὸν
παρεκάλουν νὰ σοῦ δώσει τὴν ὑγείαν σου. Ἀφ' οὗ
προσηυχήθην ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥρα, ἠσθάνθην ὡς νὰ
μοὶ εἶπέν τις: Ὑπαγε καὶ ἰάθη ὁ ἀσθενής. Καὶ ἦλθον
μὲ πεποίθησιν ὅτι θὰ σὲ εὔρισκον τελείως ὑγιᾶ.

Θαῦμα βον.

Ὁ δάσκαλος Νικόλαος Κρητικός, διηγεῖται:

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1946, εἶχε ἀσθενήσει ἡ κόρη μου
ἀπὸ παρατύφον καὶ ἀπὸ τὸν τριήμερον πυρετό. Ὁ
γιατρὸς Καστανός, μοὶ εἶπε: Νίκο, μόνο εἰς ἓνα θαῦμα
ἐλπίζω, φρόντισε νὰ προετοιμάσεις τὴν γυναῖκά σου.
Ἦταν Σάββατον, ὅταν μετὰ τὸν ἔσπερινόν, στὴν Μονὴ
τῆς Μεταμορφώσεως ἔγινε παράκλησις ὑπὲρ ὑγείας
τῆς κόρης μου. Τὴν Κυριακὴν, ἔστειλαν στὸ σπίτι λάδι
ἀπὸ τὸ καντήλι τοῦ Ἁγίου. Τὴν σταυρώνω καὶ αὐτὸ
ἦταν. Ἀμέσως ὁ πυρετὸς ἔπεσε καὶ τὸ στηθάκι τῆς ποῦ

πρῶτα ἀνεβοκατέβαινε γρήγορα σὰν φουσαρμόνικα,
ἤρχισε νὰ κτυπᾷ κανονικά. Ὁ γιατρὸς ἐπιβεβαίωσε ὅτι
ἔγινε καλὰ ἡ Σμαράγδα.

